

MINISTERI D'HISENDA

21845 *REIAL DECRET 1496/2003, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació, i es modifica el Reglament de l'impost sobre el valor afegit. («BOE» 286, de 29-11-2003.)*

La gestió correcta dels diferents tributs exigeix que l'Administració tributària disposi d'una informació adequada, especialment pel que fa a les transaccions econòmiques derivades de l'exercici d'activitats empresarials o professionals. D'aquí la importància que els empresaris i professionals compleixin correctament el deure d'expedir factura per cada una de les operacions que realitzin, sense que això, d'altra banda, hagi de pertorbar el desenvolupament normal de les seves activitats.

Per aquesta raó, la disposició addicional setena de la Llei 10/1985, de 26 d'abril, de modificació parcial de la Llei general tributària, va establir per als empresaris i professionals l'obligació d'expedir i lliurar factura per les operacions que realitzin.

A partir del contingut d'aquesta disposició, i en el seu desplegament, es va aprovar el Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, que ha regulat fins a l'actualitat el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals.

D'altra banda, l'article 35.2 de la Llei 230/1963, de 28 de desembre, general tributària, estableix per als subjectes passius l'obligació de conservar els documents que en cada cas s'estableixin. D'acord amb aquest precepte, la justificació documental de despeses, reduccions o minoracions sovint es du a terme a través de la factura oportuna, que, per tant, s'ha de conservar durant el termini de prescripció tributària, sense perjudici de les obligacions que la normativa mercantil estableix en aquest sentit.

Quant a l'impost sobre el valor afegit, a l'impost general indirecte canari i a l'impost sobre la producció, els serveis i la importació, l'expedició de la factura té un significat especialment transcendent, ja que en aquests tributs la factura permet el funcionament correcte de la seva tècnica impositiva, ja que a través d'aquesta es du a terme la seva repercussió, alhora que la possessió d'una factura que compleixi els requisits que estableix el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació permet, si s'escau, que el destinatari de l'operació practiqui la deducció de les quotes suportades.

Aquestes circumstàncies queden recollides a la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, i en particular, entre altres, a l'apartat u de l'article 164 i a l'article 165, dels quals s'ha fet una nova redacció per mitjà de la Llei 53/2002, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social. Aquest Reglament els desplega en aplicació de l'habilitació que contenen. Per la seva part, els apartats 1.b) i 4 de l'article 59 de la Llei 20/1991, de 7 de juny, de modificació dels aspectes fiscals del règim econòmic fiscal de les Canàries, segons la redacció que en fa la Llei 53/2002, de 30 de desembre, contenen en relació amb l'impost general indirecte canari una remissió a la normativa estatal en matèria de facturació. Es pot dir el mateix de l'article 21.1.c) de la Llei 8/1991, de 25 de març, per la qual es crea l'impost sobre la producció, els serveis i la importació a les ciutats de Ceuta i Melilla.

En tot cas, s'ha d'assenyalar que l'exigència de la factura com a justificant per exercir el dret a la deducció de les quotes de l'impost sobre el valor afegit suportat pels empresaris o professionals, tal com disposa l'article 97 de la Llei de l'impost, lluny de configurar-se com un mitjà de prova taxada, s'ha de caracteritzar com un

requisit de deduïbilitat establert per la normativa comunitària i, en conseqüència, per la Llei, en virtut del qual els empresaris o professionals dedueixen les quotes en la mesura que aquestes han estat suportades, sense perjudici del compliment dels requisits restants de deduïbilitat establerts per la Llei, fet que s'acredita amb aquest document.

En matèria de facturació, la normativa comunitària en aquesta matèria havia estat molt parca fins fa poc, ja que es limitava a assenyalar uns requisits mínims que els estats membres de la Comunitat Europea havien d'exigir a tota factura. Amb l'aprovació de la Directiva 2001/115/CE del Consell, de 20 de desembre de 2001, s'han regulat en l'àmbit comunitari una sèrie de qüestions relatives a la facturació i s'ha simplificat i harmonitzat l'expedició de factures en l'àmbit de l'impost sobre el valor afegit.

Aquesta Directiva assenyala els casos en què l'expedició de factura és obligatòria per als empresaris o professionals i altres subjectes passius de l'impost sobre el valor afegit, alhora que permet als estats membres establir l'obligació d'expedir factura en altres casos, i autoritza en aquests casos simplificar el contingut dels documents que s'expedeixin. Igualment, estableix l'obligació per als estats membres d'admetre l'expedició de les factures per part dels destinataris de les operacions o per tercers.

Així mateix, la Directiva estableix les mencions que són obligatòries en tota factura, de manera que s'harmonitzen els requisits que fins avui exigien els estats membres a les factures expedides per les operacions que s'havien de considerar efectuades al seu territori. Aquestes mencions han de constar a les factures l'expedició de les quals és obligatòria conforme a la Directiva, si bé els estats membres poden autoritzar per a determinats casos l'expedició de factures en què se simplifiquin els requisits esmentats, encara que hi ha certes mencions de consignació obligatòria.

En relació amb els casos en els quals la documentació de les operacions la decideixen els estats membres, com passa en les operacions realitzades per a particulars, les mencions que han de constar als documents que s'expedeixen les poden establir lliurement aquells, tenint en compte que es tracta de documents que no s'expedeixen per ser utilitzats com a justificants del dret a la deducció. En aquest marc, el Reglament manté inalterats els requisits dels documents substitutius de les factures, és a dir, els tiquets, que són els que s'expedeixen en aquests casos.

Finalment, la directiva imposa als estats membres l'obligació d'admetre la utilització de les noves tecnologies, tant en la tramesa de factures com en la conservació.

D'altra banda, s'ha de tenir en compte l'evolució produïda en les pràctiques empresarials des de 1986, data d'entrada en vigor del Reial decret que ha regulat fins a l'actualitat el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, la qual cosa, junt amb l'aprovació de la Directiva a què s'ha fet referència en els paràgrafs anteriors, de transposició obligatòria abans de l'1 de gener de 2004, obliguen a fer una revisió en profunditat de les normes reguladores del deure d'expedició i lliurament de factura, que també és aplicable en l'impost sobre la producció, els serveis i la importació i en l'impost general indirecte canari en virtut de la remissió a la normativa estatal a la qual s'ha fet referència.

En tot cas, s'ha d'assenyalar que la factura, el significat mercantil i fiscal de la qual és indiscutible, no només s'ha de regular des de la perspectiva dels impostos sobre el volum de vendes, sinó també respecte de la generalitat del nostre sistema impositiu, sense perjudici de les especialitats d'aquell tribut. Es justifica així la regulació del deure de facturació des d'una perspectiva més àmplia.

Finalment, es preveuen dos casos específics en què s'exceptua l'obligació d'expedir factura per part dels empresaris o professionals que realitzen les operacions i es permet que siguin altres empresaris o professionals els qui duguin a terme aquesta expedició. Es tracta de les operacions que es realitzen al mercat d'energia elèctrica i de certes prestacions de serveis en què intervenen en nom i per compte d'altri agències de viatges, casos tots dos en els quals les particularitats de les operacions que s'han de documentar justifiquen aquest tractament.

El text reglamentari es completa amb la disposició transitòria que estableix les condicions en les quals es passa del règim de facturació que preveu el Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, a la nova regulació que conté el text que s'aprova, i es detalla, en particular, el règim transitori per a diverses autoritzacions concedides a l'empara del que disposa el Reial decret que es deroga.

Per totes aquestes raons, l'article primer d'aquest Reial decret aprova el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació.

Tota norma integrant de l'ordenament jurídic ha de ser concebuda perquè els destinataris la comprenguin al més senzillament possible, de manera que es faciliti el compliment dels drets, els deures i les obligacions que contingui. Atesa l'extensió i la complexitat del nou Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació, s'entén oportú incloure un índex d'articles que permeti la ràpida localització i ubicació sistemàtica dels preceptes d'aquest Reglament.

D'altra banda, l'article segon d'aquest Reial decret introdueix diverses modificacions al Reglament de l'impost sobre el valor afegit aprovat pel Reial decret 1624/1992, de 29 de desembre.

Les modificacions que s'introdueixen al Reglament de l'impost sobre el valor afegit són les següents:

En primer lloc, s'afegeix un nou article, el 24 bis, en el qual s'estableixen les normes per al compliment del que disposa l'apartat deu de l'article 79 de la Llei de l'impost respecte a la fixació de la base imposable en determinades operacions efectuades sobre or d'inversió adquirit o importat amb exempció per qui l'aporti per transformar-lo.

El nou article 26 bis del Reglament de l'impost és d'un tenor similar, amb el qual es pretén fer operatiu el nou cas de tributació al tipus reduït del quatre per cent dels lliuraments de certs habitatges adquirits per societats que els dediquen a l'arrendament i que s'ha introduït com a novetat per mitjà de l'article quart de la Llei 36/2003, d'11 de novembre, de mesures de reforma econòmica, provinent del Reial decret Llei 2/2003, de 25 d'abril, ja que l'aplicació d'aquest benefici fiscal depèn de la destinació que es doni a l'habitatge adquirit per part de la societat que efectua l'adquisició.

En segon lloc, es fan una sèrie d'ajustos a l'article 31 del dit Reglament, que desplega el procediment de devolució als empresaris o professionals no establerts al territori d'aplicació de l'impost, a fi d'adaptar-ne el contingut a la redacció que la Llei 24/2001, de 27 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, va fer de l'article 119 de la Llei de l'impost, al nou règim especial aplicable als serveis prestats per via electrònica, regulat als articles 163 bis a 163 quater de l'esmentada Llei 37/1992, de 28 de desembre, afegits a aquesta per la Llei 53/2002, de 30 de desembre, a més de permetre una gestió més àgil d'aquestes devolucions.

Amb la finalitat de recollir els canvis introduïts als articles 122, 123 i 124 de la Llei de l'impost per la Llei 53/2002, de 30 de desembre, s'adapta la redacció dels articles 36, 38, 39 i 43 del Reglament esmentat, relatius als règims especials simplificat i de l'agricultura, ramaderia i pesca.

Així mateix, s'introdueixen modificacions als articles 40, 49 i 51 del Reglament de l'impost, relatius a les obligacions formals corresponents, respectivament, als règims especials simplificat, de l'agricultura, ramaderia i pesca i dels béns usats, objectes d'art, antiguitats i objectes de col·lecció, per coordinar el contingut d'aquests articles amb el que estableix el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació.

Amb la mateixa finalitat d'adaptar el contingut a la nova normativa en matèria de facturació, es deroga l'apartat 4 de l'article 61 del Reglament quant al règim especial de recàrrec d'equivalència.

A més, a fi de desplegar per reglament l'article 134 bis de la Llei de l'impost, introduït per la Llei 53/2002, de 30 de desembre, s'afegeix un article, el 49 bis, que estableix les obligacions formals que s'han de complir per realitzar els ajustos que es preveuen per als casos de començament o cessament en l'aplicació del règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca. També en relació amb aquest règim especial hi ha la nova redacció de l'apartat 2 de l'article 48, amb la qual s'obre la possibilitat que el pagament de la compensació a un tant alçat pròpia del règim especial es faci efectiu de forma fraccionada a mesura que el titular de l'explotació rep quantitats a compte del preu dels béns o serveis pel lliurament o la prestació dels quals es té dret a la seva percepció.

En consonància amb les modificacions que produeix l'aprovació del Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació, es procedeix a revisar les obligacions existents en matèria de llibres registre als efectes de l'impost sobre el valor afegit. Per aquesta raó, es modifica la redacció dels articles 62, 63, 64, 68 i 69 del Reglament.

D'altra banda, s'adapten els articles 3 i 81 del text reglamentari per recollir en euros els llindars aplicables, respectivament, per determinar la no-subjecció de certes adquisicions intracomunitàries de béns i per a la presentació de la declaració recapitulativa amb periodicitat anual, respectivament.

També es fa una nova redacció de l'article 82 del Reglament de l'impost, relatiu al nomenament de representant, a fi de prendre en consideració la redacció que la Llei 24/2001, de 27 de desembre, va fer de l'article 164.u.7è de la Llei de l'impost.

Finalment, s'afegeix una nova disposició addicional, la sisena, al Reglament de l'impost, que porta causa de la regulació que conté la disposició addicional onzena de la Llei 66/1997, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, en relació amb la gestió de determinades taxes i preus que constitueixen contraprestació d'operacions subjectes a l'impost.

A l'article tercer del Reial decret s'inclouen una sèrie de disposicions, convenientment actualitzades, que fins a la seva aprovació estaven contingudes al Reial decret 2402/1985, que es deroga. Aquestes disposicions tenen a veure amb la justificació documental de certes operacions financeres a efectes tributaris. Es tracta de casos en què es preveuen certs documents que s'expedeixen habitualment, si bé, amb la finalitat de respectar la coherència interna del Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació, que es refereix a un únic document, que és la factura, i als documents que s'expedeixen en substitució d'aquesta, s'ha considerat oportú mantenir-los a través d'una disposició diferent del mateix Reglament.

Finalment, s'adequa el desplegament reglamentari de la disposició addicional única de la Llei 9/1998, de 21 d'abril, per la qual es modifica la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, pel que fa al reemborsament de l'impost en les importacions de béns mitjançant agents de duanes i persones o entitats que actuïn en nom propi i per compte dels impor-

tadors, tenint en compte la redacció que n'ha fet la Llei 53/2002, de 30 de desembre.

Tot això justifica l'aprovació d'aquest Reial decret, del qual ha emès informe prèviament la Comunitat Autònoma de Canàries.

En virtut d'això, a proposta del ministre d'Hisenda, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 28 de novembre de 2003,

DISPOSO:

Article primer. *Aprovació del Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació.*

S'aprova el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació, el text del qual s'insereix a continuació d'aquest Reial decret.

Article segon. *Modificacions del Reglament de l'impost sobre el valor afegit aprovat per l'article 1 del Reial decret 1624/1992, de 29 de desembre.*

El Reglament de l'impost sobre el valor afegit aprovat pel Reial decret 1624/1992, de 29 de desembre, es modifica en els termes següents:

U. Es modifica l'apartat 1 de l'article 3, que queda redactat de la manera següent:

«1. Les persones o entitats compreses a l'article 14.u de la Llei de l'impost poden optar per la subjecció a aquest impost per les adquisicions intracomunitàries de béns que realitzin, encara que no hagin superat, l'any natural en curs o en el precedent, el límit de 10.000 euros.»

Dos. S'afegeix un nou article 24 bis, amb la redacció següent:

«Article 24 bis. *Base imposable per a certes operacions.*

A les operacions en què la base imposable s'hagi de determinar de conformitat amb el que disposa l'article 79.deu de la Llei de l'impost, la concurrència o no dels requisits que estableix aquest precepte es pot acreditar mitjançant una declaració escrita signada pel destinatari d'aquelles adreçada al subjecte passiu en la qual aquell faci constar, sota la seva responsabilitat, que l'or aportat va ser adquirit o importat amb exempció de l'impost per aplicació del que disposa l'article 140 bis.u.1r de la Llei de l'impost, o no va ser així.»

Tres. L'actual article 24 bis passa a ser article 24 ter.

Quatre. S'afegeix un nou article 26 bis, amb la redacció següent:

«Article 26 bis. *Tipus impositiu reduït.*

Als efectes del que preveu l'article 91.dos.1.6è, paràgraf segon, de la Llei de l'impost, les circumstàncies del fet que el destinatari aplica el règim especial que preveu el capítol III del títol VIII de la Llei 43/1995, de 27 de desembre, de l'impost sobre societats, i que a les rendes derivades del seu arrendament posterior els és aplicable la bonificació que estableix l'article 68 quinquies.1.b) de la mateixa Llei, es poden acreditar mitjançant una declaració escrita signada per l'esmentat destinatari adreçada al subjecte passiu, en la qual aquell faci constar, sota la seva responsabilitat, el seu compliment.

Si es donen les circumstàncies que preveu l'article 87.u.1r de la Llei de l'impost, el destinatari respon solidàriament del deute tributari corresponent, sense perjudici, així mateix, de l'aplicació del que disposa l'article 170.dos.2n de la mateixa Llei.»

Cinc. Es modifica l'article 31, que queda redactat de la manera següent:

«Article 31. *Devolucions a determinats empresaris o professionals no establerts al territori d'aplicació de l'impost.*

1. L'exercici del dret a la devolució que preveu l'article 119 de la Llei de l'impost queda condicionat al compliment dels requisits següents:

a) L'interessat o el seu representant han de sol·licitar la devolució de l'impost en l'imprès subjecte a model oficial que aprovi el ministre d'Hisenda, i aportar els documents següents:

1r Declaració subscripta per l'interessat o el seu representant en què manifesti que, en el territori d'aplicació de l'impost, no realitza operacions diferents de les indicades a l'article 119.dos.2n de la Llei. Quan es tracti d'un empresari o professional titular d'un establiment permanent situat al territori d'aplicació de l'impost, s'ha de manifestar a la declaració que l'interessat no fa lliuraments de béns ni prestacions de serveis des de l'establiment permanent.

Els empresaris o professionals no establerts a la Comunitat Europea que s'acullin al règim especial aplicable als serveis prestats per via electrònica, regulat als articles 163 bis a 163 quater de la Llei de l'impost, no estan obligats a complir el que disposa aquest ordinal 1r.

2n Compromís subscript per l'interessat o el seu representant de reemborsar a la hisenda pública l'import de les devolucions que siguin improcedents.

b) L'interessat o el seu representant ha de mantenir a disposició de l'Administració tributària, durant el termini de prescripció de l'impost, una certificació expedida per les autoritats competents de l'Estat on radiqui l'establiment de l'interessat, en la qual s'acrediti que du a terme en el dit Estat activitats empresarials o professionals subjectes a l'impost sobre el valor afegit o a un tribut anàleg durant el període en què s'hagin meritat les quotes de la devolució de les quals se sol·licita.

c) Els originals de les factures i altres documents justificatius del dret a la devolució s'han de mantenir a disposició de l'Administració tributària durant el termini de prescripció de l'impost.

d) L'Agència Estatal d'Administració Tributària és la competent per tramitar i resoldre les sol·licituds de devolució que regula aquest article.

e) Les sol·licituds de devolució es poden referir a les quotes suportades durant un trimestre natural o en el curs d'un any natural. També es poden referir a un període inferior a un trimestre quan constitueixin el conjunt d'operacions realitzades en un any natural.

El termini per a la presentació de les sol·licituds conclou al terme dels sis mesos següents a l'any natural en què s'hagin suportat les quotes a què es refereixen les sol·licituds.

f) No són admissibles les sol·licituds de devolució per un import global inferior a 200 euros.

Això no obstant, es poden admetre les sol·licituds de devolució per un import superior a 25 euros quan el període de referència sigui l'any natural.

2. La decisió respecte a la sol·licitud de devolució s'ha d'adoptar i notificar a l'interessat o el seu representant durant els sis mesos següents a la data de presentació, i en aquest termini s'ha d'ordenar el pagament, si s'escau, de l'import de la devolució.

3. Transcorregut el termini que estableix l'apartat anterior per notificar l'acord adoptat sense que s'hagi ordenat el pagament de la devolució per una causa imputable a l'Administració tributària, s'aplica a la quantitat pendent de devolució l'interès de demora a què es refereix l'article 58.2.c) de la Llei general tributària, des de l'endemà de l'acabament de l'esmentat termini i fins a la data de l'ordenació del pagament, sense necessitat que l'interessat ho reclami.»

Sis. Es modifica l'article 36, que queda redactat de la manera següent:

«Article 36. *Exclusió del règim simplificat.*

1. Són circumstàncies determinants de l'exclusió del règim simplificat les següents:

a) Haver superat els límits que, per a cada activitat, determini el ministre d'Hisenda, amb efectes l'any immediatament posterior a aquell en el qual es produeixi aquesta circumstància, excepte en el cas d'inici de l'activitat, en què l'exclusió té efectes a partir del moment que comenci. Els subjectes passius prèviament exclosos per aquesta causa que no superin els límits esmentats en exercicis successius queden sotmesos al règim simplificat, llevat que hi renunciïn.

b) Haver superat en un any natural, i per al conjunt de les operacions que s'indiquen a continuació, un import de 450.000 euros:

1a Les que s'hagin d'anotar als llibres registre que preveuen l'article 40.1, paràgraf tercer, i l'article 47.1 d'aquest Reglament.

2a Aquelles per les quals els subjectes passius estiguin obligats a expedir factura, a excepció de les operacions compreses a l'article 121.tres de la Llei de l'impost i dels arrendaments de béns immobles la realització dels quals no suposi l'exercici d'una activitat econòmica d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

Quan l'any immediatament anterior s'hagi iniciat una activitat, l'esmentat import s'ha d'elevat a l'any.

Els efectes d'aquesta causa d'exclusió tenen lloc l'any immediatament posterior a aquell en el qual es produeixi. Els subjectes passius prèviament exclosos per aquesta causa que no superin els límits esmentats en exercicis successius queden sotmesos al règim simplificat, llevat que hi renunciïn.

c) Modificació normativa de l'àmbit objectiu d'aplicació del règim simplificat que determini la no-aplicació d'aquest règim a les activitats empresarials realitzades pel subjecte passiu, amb efectes a partir del moment que fixi la corresponent norma de modificació de l'àmbit objectiu esmentat.

d) Haver quedat exclòs de l'aplicació del règim d'estimació objectiva de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

e) Dur a terme activitats no acollides als règims especials simplificat, de l'agricultura, ramaderia i pesca o del recàrrec d'equivalència. Tot i així, la realització pel subjecte passiu d'altres activitats en l'exercici de les quals efectui exclusivament operacions exemptes de l'impost per aplicació de l'article 20 de la seva Llei reguladora o arrendaments de béns immobles la realització dels quals no suposi

l'exercici d'una activitat econòmica d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de l'impost sobre la renda de les persones físiques no suposa l'exclusió del règim simplificat.

f) Haver superat en un any natural l'import de 300.000 euros anuals exclòs l'impost sobre el valor afegit per les adquisicions o importacions de béns i serveis per al conjunt de les activitats empresarials o professionals del subjecte passiu, excloses les relatives a elements de l'immobilitzat.

Quan l'any immediatament anterior s'hagi iniciat una activitat l'import de les adquisicions i importacions esmentades s'ha d'elevat a l'any.

Els efectes d'aquesta causa d'exclusió tenen lloc l'any immediatament posterior a aquell en el qual es produeixi. Els subjectes passius prèviament exclosos per aquesta causa que no superin els límits esmentats en exercicis successius queden sotmesos al règim simplificat, llevat que hi renunciïn.

2. El que preveuen els paràgrafs d) i e) de l'apartat anterior produeixen efectes a partir de l'any immediatament posterior a aquell en el qual es produeixin, llevat que el subjecte passiu no dugui a terme activitats empresarials o professionals; en aquest cas l'exclusió té efectes des del moment en què es produeixi l'inici d'aquestes activitats.

3. Quan en el desenvolupament d'actuacions de comprovació i investigació de la situació tributària del subjecte passiu es constati l'existència de circumstàncies que determinin l'exclusió del règim simplificat, s'ha de procedir a la seva oportuna regulació en règim general.»

Set. Es modifica l'article 38, que queda redactat de la manera següent:

«Article 38. *Contingut del règim simplificat.*

1. La determinació de les quotes per ingressar a què es refereix l'article 123.u.A) de la Llei de l'impost la du a terme el mateix subjecte passiu, calculant l'import total de les quotes meritades mitjançant la imputació a la seva activitat econòmica dels índexs i mòduls que, amb referència concreta a cada activitat i pel període de temps anual corresponent, hagi fixat el ministre d'Hisenda, i pot deduir d'aquest import les quotes suportades o satisfetes per l'adquisició o la importació de béns i serveis esmentats a l'article 123.u.A), paràgraf segon.

El ministre d'Hisenda, en el procediment que desenvolupi el càlcul del que preveu el paràgraf anterior, pot establir un import mínim de les quotes per ingressar per a cada activitat a la qual s'apliqui aquest règim especial.

2. Als efectes del que preveu l'article 123.u.C) de la Llei de l'impost, la deducció de les quotes suportades o satisfetes per l'adquisició d'actius fixos, considerant com a tals els elements de l'immobilitzat, s'ha de practicar de conformitat amb el capítol I del títol VIII de la mateixa Llei. Això no obstant, quan el subjecte passiu liquidi en la declaració liquidació de l'últim període de l'exercici les quotes corresponents a adquisicions intracomunitàries d'actius fixos, o a adquisicions d'aquests actius amb inversió del subjecte passiu, la deducció de les quotes esmentades no es pot efectuar en una declaració liquidació anterior a aquella en la qual es liquidin les quotes.

La percepció de subvencions de capital concedides per finançar la compra de determinats béns i serveis, adquirits en virtut d'operacions subjectes i no exemptes de l'impost, minoren exclusivament l'import de la deducció de les quotes suportades

o satisfetes per les esmentades operacions en la mateixa mesura que hagin contribuït al seu finançament. La minoració de les deduccions s'ha de practicar en la declaració liquidació de l'últim període de l'any en què s'hagin percebut, i s'han de regularitzar les deduccions que s'hagin practicat anteriorment, sense que, en cap cas, això suposi el pagament d'interessos o recàrrecs.

El que disposa el paràgraf anterior no és aplicable a les subvencions a les quals es refereix l'article 104.dos.2n, paràgraf tercer, de la Llei de l'impost.

3. Quan l'exercici d'activitats a les quals sigui aplicable el règim simplificat es vegi afectat per incendis, inundacions o altres circumstàncies excepcionals que afectin un sector o una zona determinada, el ministre d'Hisenda pot autoritzar la reducció dels índexs o mòduls, amb caràcter excepcional.

4. Quan l'exercici d'activitats a les quals sigui aplicable el règim simplificat es vegi afectat per incendis, inundacions, enfonsaments o grans avaries en l'equip industrial que suposin alteracions greus en el desenvolupament de l'activitat, els interessats poden sol·licitar la reducció dels índexs o mòduls a l'administració o delegació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària corresponent al seu domicili fiscal en el termini de 30 dies a comptar de la data en què es produeixin aquestes circumstàncies, i han d'aportar les proves que considerin oportunes. Acreditada l'efectivitat de les alteracions esmentades davant l'Administració tributària, s'ha d'acordar la reducció dels índexs o mòduls que escaigui.

Així mateix, de conformitat amb el mateix procediment indicat al paràgraf anterior, es pot sol·licitar la reducció dels índexs o mòduls en els casos en què el titular de l'activitat estigui en situació d'incapacitat temporal i no tingui altre personal contractat.»

Vuit. Es modifica l'article 39, que queda redactat de la manera següent:

«Article 39. *Periodificació dels ingressos.*

El subjecte passiu ha de determinar el resultat d'aplicar el que disposa l'article anterior al terme de cada any natural. Tanmateix, en les declaracions liquidacions corresponents als tres primers trimestres del dit any ha de fer l'ingrés a compte d'una part d'aquest resultat, calculat de conformitat amb el procediment que estableixi el ministre d'Hisenda.

La liquidació de les operacions a què es refereix l'article 123.u.B) de la Llei de l'impost s'efectua en la declaració liquidació corresponent al període de liquidació en què es meriti l'impost. Això no obstant, el subjecte passiu pot liquidar les operacions compres en aquest paràgraf en la declaració liquidació corresponent a l'últim període de l'any natural.»

Nou. Es modifica l'article 40, que queda redactat de la manera següent:

«Article 40. *Obligacions formals.*

1. Els subjectes passius acollits al règim simplificat han de portar un llibre registre de factures rebudes on han d'anotar les factures i els documents relatius a les adquisicions i importacions de béns i serveis pels quals s'hagi suportat o satisfet l'impost i destinats a la seva utilització en les activitats per les quals sigui aplicable aquest règim especial. En aquest llibre registre s'han d'anotar amb la separació deguda les importacions i les

adquisicions dels actius fixos a què es refereix l'article 123.u.B) i C) de la Llei de l'impost, i s'han de fer constar, en relació amb aquests últims, totes les dades necessàries per efectuar les regularitzacions que, si s'escau, s'hagin de dur a terme.

Els subjectes passius que exerceixin altres activitats a les quals no sigui aplicable el règim simplificat han d'anotar amb la separació deguda les factures relatives a les adquisicions corresponents a cada sector diferenciat d'activitat.

Els subjectes passius acollits al règim simplificat per activitats els índexs o els mòduls de les quals operin sobre el volum d'ingressos realitzat també han de portar un llibre registre on han d'anotar les operacions efectuades en l'exercici de les activitats.

2. Els subjectes passius acollits a aquest règim han de conservar els justificants dels índexs o mòduls aplicats de conformitat amb el que, si s'escau, prevegi l'ordre ministerial que els aprovi.»

Deu. Es modifica l'article 43, que queda redactat de la manera següent:

«Article 43. *Àmbit subjectiu d'aplicació.*

1. El règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca és aplicable als titulars d'explotacions agrícoles, forestals, ramaderes o pesqueres en qui concorrin els requisits que assenyalen la Llei de l'impost i el present Reglament, sempre que no hi hagin renunciat de conformitat amb el que preveu l'article 33 d'aquest últim.

2. Queden exclosos del règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca:

a) Els subjectes passius que, per al conjunt de les operacions relatives a les activitats compreses en aquell règim, superin un import de 300.000 euros durant l'any immediatament anterior, llevat que la normativa reguladora de l'impost sobre la renda de les persones físiques estableixi una altra xifra als efectes de l'aplicació del règim d'estimació objectiva per a la determinació del rendiment de les activitats a què es refereix l'apartat anterior, cas en què cal atènyer-se a aquesta última.

b) Els subjectes passius que, per a la totalitat de les operacions realitzades, superin durant l'any immediatament anterior un import de 450.000 euros.

c) Els subjectes passius que hagin superat l'any immediatament anterior l'import de 300.000 euros anuals, exclosos l'impost sobre el valor afegit, per les adquisicions o importacions de béns i serveis per al conjunt de les activitats empresarials o professionals del subjecte passiu, excloses les relatives a elements de l'immobilitzat.

Quan l'any immediatament anterior s'hagi iniciat una activitat, els imports esmentats en els paràgrafs anteriors s'han d'eleva a l'any.

3. La determinació de l'import d'operacions a què es refereixen els paràgrafs a) i b) de l'apartat 2 anterior es fa aplicant les regles següents:

a) En el cas d'operacions realitzades en l'exercici d'activitats a les quals hagi estat aplicable el règim simplificat, el règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca o el règim especial del recàrrec d'equivalència es computen únicament les que s'hagin d'anotar als llibres registre a què es refereixen l'article 40.1, paràgraf tercer, i l'article 47.1, ambdós d'aquest Reglament, excepte les operacions a les quals es refereix l'article 121.tres de la Llei de l'impost, així com les altres per les quals hi hagi obligació d'expedir factura.

b) En el cas d'operacions realitzades en l'exercici d'activitats que hagin tributat pel règim general de l'impost o un règim especial diferent dels esmentats en el paràgraf a) anterior, aquestes es computen segons el que disposa l'article 121 de la Llei de l'impost. Això no obstant, no es computen les operacions d'arrendament de béns immobles la realització de les quals no suposi l'exercici d'una activitat econòmica d'acord amb el que disposa la normativa reguladora de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

4. La renúncia al règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca s'ha de fer en la forma i els terminis que preveu l'article 33 d'aquest Reglament. La renúncia a aquest règim per les entitats en règim d'atribució de rendes en l'impost sobre la renda de les persones físiques l'han de formular tots els socis, hereus, comuners o partícips.

5. No es consideren titulars d'explotacions agrícoles, forestals, ramaderes o pesqueres a efectes d'aquest règim especial:

a) Els propietaris de finques o explotacions que les cedeixin en arrendament o en parceria o que en cedeixin l'explotació de qualsevol altra forma.

b) Els que realitzin explotacions ramaderes en règim de ramaderia integrada.»

Onze. Es modifica l'apartat 2 de l'article 48, que queda redactat de la manera següent:

«2. El reintegrament de les compensacions que, d'acord amb el que disposa l'article 131.2n de la Llei de l'impost, hagi de dur a terme l'adquirent dels béns o el destinatari dels serveis compresos en el règim especial, s'ha de fer en el moment en què tingui lloc el lliurament dels productes agrícoles, forestals, ramaders o pesquers o es prestin els serveis accessoris indicats, sigui quin sigui el dia fixat per al pagament del preu que li serveix de base. El reintegrament s'ha de documentar mitjançant l'expedició del rebut a què es refereix l'article 14.1 del Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació.

No obstant el que disposa el paràgraf anterior, el reintegrament de les compensacions es pot efectuar, si hi ha acord entre els interessats, en el moment del cobrament total o parcial del preu corresponent als béns o serveis de què es tracti i en proporció amb aquests.»

Dotze. Es modifica l'article 49, que queda redactat de la manera següent:

«Article 49. *Deducció de les compensacions.*

1. Per exercir el dret a la deducció de les compensacions a què es refereix l'article 134 de la Llei de l'impost, els empresaris o professionals que les hagin satisfet han de tenir el rebut expedit per ells mateixos a què es refereix l'article 14.1 del Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació. Aquest document constitueix el justificant de les adquisicions efectuades als efectes de la deducció.

2. Els documents esmentats han de justificar únicament el dret a la deducció quan s'ajustin al que disposa l'article 14 del Reglament i s'anotin en un llibre registre especial que els adquirents han d'emplenar. A aquest llibre registre li són aplicables,

quan siguin procedents, els mateixos requisits que s'estableixen per al llibre registre de factures rebudes.

3. Els originals i les còpies dels rebuts als quals es refereixen els apartats 1 i 2 anteriors s'han de conservar durant el termini de prescripció de l'impost.»

Tretze. S'afegeix un nou article 49 bis, amb la redacció següent:

«Article 49 bis. *Començament o cessament en l'aplicació del règim especial.*

1. En els casos d'activitats ja en curs, respecte de les quals es produeixi la iniciació o el cessament en l'aplicació d'aquest règim especial, el titular de les respectives explotacions agrícoles, ramaderes, forestals o pesqueres ha de confeccionar un inventari de les seves existències de béns destinats a ser utilitzats en les seves activitats i respecte dels quals sigui aplicable el règim especial, amb referència al dia immediatament anterior al d'iniciació o cessament en l'aplicació d'aquell règim.

Així mateix, han de constar a l'inventari els productes naturals obtinguts a les respectives explotacions que no s'hagin lliurat en la data del canvi de règim de tributació.

L'inventari, signat pel titular, s'ha de presentar a l'administració o delegació de l'Agència Estatal d'Administració Tributària corresponent al seu domicili fiscal en el termini de 15 dies a partir del dia de començament o cessament en l'aplicació del règim especial.

2. La deducció derivada de la regularització de les situacions a què es refereix l'inventari s'ha d'efectuar en la declaració liquidació corresponent al període de liquidació en què s'hagi produït la cessació en l'aplicació del règim especial.

L'ingrés derivat de la regularització que s'ha de realitzar en cas d'inici en l'aplicació del règim especial s'ha de fer mitjançant la presentació d'una declaració liquidació especial de caràcter no periòdic, que s'ha de presentar al lloc, en la forma, els terminis i els impresos que estableixi el ministre d'Hisenda.»

Catorze. Es modifica l'article 51, que queda redactat de la manera següent:

«Article 51. *Obligacions formals i registrals específiques.*

A més de les establertes amb caràcter general, els subjectes passius que apliquin el règim especial dels béns usats, objectes d'art, antiguitats i objectes de col·lecció han de complir, respecte de les operacions afectades per aquest règim especial, les obligacions específiques següents:

a) Portar un llibre registre específic en què s'han d'anotar, de manera individualitzada i amb la separació deguda, cada una de les adquisicions, importacions i lliuraments, realitzats pel subjecte passiu, als quals sigui aplicable la determinació de la base imposable mitjançant el marge de benefici de cada operació.

El llibre ha de reflectir les dades següents:

1r Descripció del bé adquirit o importat.

2n Número de factura, document de compra o document d'importació del bé.

3r Preu de compra.

4t Número de la factura o document substitutiu expedit pel subjecte passiu en ocasió de la transmissió del bé.

5è Preu de venda.

6è Impost sobre el valor afegit corresponent a la venda o, si s'escau, indicació de l'exempció aplicada.

7è Indicació, si s'escau, de l'aplicació del règim general en el lliurament dels béns.

b) Portar un llibre registre específic, diferent de l'indicat al paràgraf a) anterior, en el qual s'han d'anotar les adquisicions, les importacions i els lliuraments, realitzats pel subjecte passiu durant cada període de liquidació, als quals sigui aplicable la determinació de la base imposable mitjançant el marge de benefici global.

El llibre ha de reflectir les dades següents:

1r Descripció dels béns adquirits, importats o lliurats a cada operació.

2n Número de factura o document de compra o document d'importació dels béns.

3r Preu de compra.

4t Número de factura o document substitutiu, emès pel subjecte passiu en ocasió de la transmissió dels béns.

5è Preu de venda.

6è Indicació, si s'escau, de l'exempció aplicada.

7è Valor de les existències inicials i finals corresponents a cada any natural, a l'efecte de practicar la regularització que preveu l'article 137.dos de la Llei de l'impost. Per calcular aquests valors s'han d'aplicar les normes de valoració que estableix el Pla general de comptabilitat.

c) En els casos d'iniciació o cessació i als efectes de la regularització que preveu l'article 137.dos.6a de la Llei de l'impost, els subjectes passius han de confeccionar inventaris de les seves existències, respecte de les quals sigui aplicable la modalitat del marge de benefici global per determinar la base imposable, amb referència al dia immediatament anterior al d'iniciació o cessament en l'aplicació d'aquella modalitat.

Els inventaris, signats pel subjecte passiu, s'han de presentar a la delegació o administració de l'Agència Estatal d'Administració Tributària corresponent al seu domicili fiscal en el termini de 15 dies a partir del dia de començament o cessament en l'aplicació de la modalitat de determinació de la base imposable.»

Quinze. Queda derogat l'apartat 4 de l'article 61. Setze. Es modifica l'article 62, que queda redactat de la manera següent:

«Article 62. *Llibres registre de l'impost sobre el valor afegit.*

1. Els empresaris o professionals i altres subjectes passius de l'impost sobre el valor afegit han de portar, amb caràcter general i en els termes que disposa aquest Reglament, els llibres registre següents:

a) Llibre registre de factures expedides.

b) Llibre registre de factures rebudes.

c) Llibre registre de béns d'inversió.

d) Llibre registre de determinades operacions intracomunitàries.

2. El que disposa l'apartat anterior no és aplicable respecte de les activitats acollides als règims especials simplificat, de l'agricultura, ramaderia i pesca, del recàrrec d'equivalència i de l'aplicable als serveis prestats per via electrònica, amb les excepcions que estableixen les normes reguladores dels règims especials esmentats, ni respecte dels lliuraments a títol ocasional de mitjans de transport

nous duts a terme per les persones a què es refereix l'article 5.u.e) de la Llei de l'impost.

3. Els llibres o registres, inclosos els de caràcter informàtic que, en compliment de les seves obligacions fiscals o comptables, hagin de portar els empresaris o professionals i altres subjectes passius de l'impost sobre el valor afegit, poden ser utilitzats als efectes d'aquest impost, sempre que s'ajustin als requisits que estableix aquest Reglament.

4. Els qui siguin titulars de diversos establiments situats al territori d'aplicació de l'impost poden portar, en cada un dels establiments, els llibres registre que estableix l'apartat 1, en els quals han d'anotar separatament les operacions efectuades des dels establiments, sempre que els assentaments resum d'aquests es traslladin als corresponents llibres registre generals que s'han de portar al domicili fiscal.

5. El Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària pot autoritzar, prèvies les comprovacions que consideri oportunes, la substitució dels llibres registre esmentats a l'apartat 1 per sistemes de registre diferents, així com la modificació dels requisits exigits per a les anotacions registrals, sempre que responguin a l'organització administrativa i comptable dels empresaris o professionals o subjectes passius i, alhora, quedi garantida plenament la comprovació de les seves obligacions tributàries per l'impost sobre el valor afegit. Les autoritzacions són revocables en qualsevol moment.»

Disset. Es modifica l'article 63, que queda redactat de la manera següent:

«Article 63. *Llibre registre de factures expedides.*

1. Els empresaris o professionals han de portar i conservar un llibre registre de les factures i documents substitutius que hagin expedit, en què s'ha d'anotar, amb la separació deguda, el total dels documents esmentats.

Incumbeix la mateixa obligació als qui, sense tenir la condició d'empresaris o professionals als efectes de l'impost sobre el valor afegit, siguin subjectes passius d'aquest impost, en relació amb les factures que expedeixen en la condició de tals.

2. Tanmateix, és vàlid fer assentaments o anotacions, per qualsevol procediment idoni, sobre fulls separats, que després han de ser numerats i enquadernats correlativament per formar el llibre esmentat a l'apartat anterior.

3. S'han d'inscriure al llibre registre de factures expedides, una per una, les factures o documents substitutius expedits, i se n'han de reflectir el número i, si s'escau, la sèrie, la data d'expedició, la identificació del destinatari, la base imposable o import de les operacions i, si s'escau, el tipus impositiu i la quota tributària.

4. L'anotació individualitzada de les factures o documents substitutius a què es refereix l'apartat anterior es pot substituir per la d'assentaments resums en què s'han de fer constar la data, els números, la base imposable global, el tipus impositiu i la quota global de factures o documents substitutius numerats correlativament i expedits en la mateixa data, l'import total conjunt dels quals, impost sobre el valor afegit no inclòs, no passi de 6.000 euros.

També és vàlida l'anotació d'una mateixa factura en diversos assentaments correlatius quan inclogui operacions que tributin a diferents tipus impositius.

5. Les factures a les quals es refereix l'article 2.3 del Reglament pel qual es regulen les obliga-

cions de facturació s'han d'anotar en aquest llibre registre amb la separació deguda, i se n'han de reflectir el número, la data d'expedició, la identificació del proveïdor, la naturalesa de l'operació, la base imposable, el tipus impositiu i la quota.

6. Igualment s'han d'anotar separatament les factures o documents substitutius rectificatius a què es refereix l'article 13 del Reglament esmentat a l'apartat anterior, i també s'han de consignar les dades esmentades al mateix apartat.»

Divuit. Es modifica l'article 64, que queda redactat de la manera següent:

«Article 64. *Llibre registre de factures rebudes.*

1. Els empresaris o professionals, als efectes de l'impost sobre el valor afegit, han de numerar correlativament totes les factures i documents de duanes corresponents als béns adquirits o importats i als serveis rebuts en l'exercici de la seva activitat empresarial o professional. Aquesta numeració es pot fer mitjançant sèries separades sempre que hi hagi raons que ho justifiquin.

2. Els documents a què es refereix l'apartat anterior s'han d'anotar al llibre registre de factures rebudes.

En particular, s'han d'anotar les factures corresponents als lliuraments que donin lloc a les adquisicions intracomunitàries de béns subjectes a l'impost que hagin efectuat els empresaris o professionals.

Igualment, s'han d'anotar les factures a què es refereix l'apartat 5 de l'article anterior.

3. Tanmateix, és vàlid fer assentaments o anotacions, per qualsevol procediment idoni, sobre fulls separats que, després, han de ser numerats i enquadernats correlativament per formar el llibre que regula aquest article.

4. Al llibre registre de factures rebudes s'han d'anotar, una per una, les factures rebudes i, si s'escau, els documents de duanes i els altres damunt indicats, i se n'han de reflectir el número de recepció, la data, el nom i els cognoms o la raó social de l'obligat a expedir-los, la base imposable i, si s'escau, el tipus impositiu i la quota.

En el cas de les factures a què es refereix el paràgraf segon de l'apartat 2, les quotes tributàries corresponents a les adquisicions intracomunitàries de béns a què donen lloc els lliuraments que s'hi documenten s'han de calcular i consignar en l'anotació relativa a aquestes factures.

5. Es pot fer un assentament resum global de les factures rebudes en una mateixa data, en què s'han de fer constar els números de les factures rebudes assignats pel destinatari, la suma global de la base imposable i la quota impositiva global, sempre que l'import total conjunt, impost sobre el valor afegit no inclòs, no passi de 6.000 euros, i que l'import de les operacions documentades en cada una d'aquestes no superi els 500 euros, impost sobre el valor afegit no inclòs.

També és vàlida l'anotació d'una mateixa factura en diversos assentaments correlatius quan inclogui operacions que tributin a diferents tipus impositius.»

Dinou. Es modifica l'article 68, que queda redactat de la manera següent:

«Article 68. *Requisits formals.*

1. Tots els llibres registre esmentats en aquest Reglament s'han de portar, sigui quin sigui el pro-

cediment utilitzat, amb claredat i exactitud, per ordre de dates, sense espais en blanc i sense interpolacions, raspadures ni guixades. S'han de salvar a continuació, immediatament que s'adverteixin, els errors o omissions fets en les anotacions registrals.

Les anotacions registrals s'han de fer expressant els valors en euros. Quan la factura s'hagi expedida en una unitat de compte o divisa diferent de l'euro, se n'ha de fer la conversió corresponent per reflectir-la als llibres registre.

2. Els requisits esmentats a l'apartat anterior s'entenen sense perjudici dels possibles espais en blanc al llibre registre de béns d'inversió, en previsió de la realització dels successius càlculs i ajustos de la prorrata definitiva.

3. Les pàgines dels llibres registre han d'estar numerades correlativament.»

Vint. Es modifica l'article 69, que queda redactat de la manera següent:

«Article 69. *Terminis per a les anotacions registrals.*

1. Les operacions que hagin de ser objecte d'anotació registral han d'estar inscrites als llibres registre corresponents en el moment en què es faci la liquidació i el pagament de l'impost relatiu a aquestes operacions o, en qualsevol cas, abans que finalitzi el termini legal per fer la liquidació i el pagament en període voluntari.

2. Això no obstant, les operacions efectuades pel subjecte passiu respecte de les quals no s'expedeixin factures o s'expedeixin documents substitutius s'han d'anotar en el termini de set dies a partir del moment de la realització de les operacions o de l'expedició dels documents, sempre que aquest termini sigui inferior al que assenyala l'apartat anterior.

3. Les factures rebudes s'han d'anotar al llibre registre corresponent per l'ordre en el qual es rebin, i dins el període de liquidació en què escaigui fer-ne la deducció.

4. Les operacions a què es refereix l'article 66.1 s'han d'anotar en el termini de set dies a partir del moment d'inici de l'expedició o transport dels béns a què es refereixen.»

Vint-i-u. Es modifica l'apartat 3 de l'article 81, que queda redactat de la manera següent:

«3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, el ministre d'Hisenda pot autoritzar que les declaracions recapitulatives es refereixin a l'any natural respecte dels subjectes passius en els quals concorrin les dues circumstàncies següents:

a) Que l'import total dels lliuraments de béns i prestacions de serveis, exclòs l'impost sobre el valor afegit, duts a terme durant l'any natural anterior no hagi sobrepassat els 35.000 euros.

b) Que l'import total dels lliuraments de béns, que no siguin mitjans de transport nous, exempts de l'impost d'acord amb el que disposa l'article 25.u i tres de la Llei de l'impost, realitzats durant l'any natural anterior, no passi de 15.000 euros.»

Vint-i-dos. Es modifica l'article 82, que queda redactat de la manera següent:

«Article 82. *Obligacions dels subjectes passius no establerts.*

1. De conformitat amb el que preveu l'article 164.u.7è de la Llei de l'impost, i sense perjudici

del que estableix l'apartat 3 següent, els subjectes passius no establerts al territori d'aplicació de l'impost estan obligats a nomenar i posar en coneixement de l'Administració tributària, abans de realitzar les operacions subjectes, una persona física o jurídica amb domicili en el dit territori perquè els representi en relació amb el compliment de les obligacions que estableixen la mateixa Llei i aquest Reglament.

Aquesta obligació no existeix en relació amb els subjectes passius que estiguin establerts a les Canàries, Ceuta o Melilla, en un altre Estat membre de la Comunitat Europea o en un Estat amb el qual hi hagi instruments d'assistència mútua anàlegs als instituits a la Comunitat Europea, o que s'acullin al règim especial aplicable als serveis prestats per via electrònica.

2. Els subjectes passius no establerts al territori d'aplicació de l'impost que realitzin exclusivament les operacions exemptes que preveuen els articles 23 i 24 de la Llei de l'impost no han de complir les obligacions formals a què es refereix l'article 164 de la mateixa Llei.

3. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici del que preveu l'article 119.tres de la Llei de l'impost.»

Vint-i-tres. S'afegeix una nova disposició addicional sisena, amb la redacció següent:

«Disposició addicional sisena. *Obligació de gestió de determinades taxes i preus, que constitueixen contraprestació d'operacions realitzades per l'Administració, subjectes a l'impost sobre el valor afegit.*

1. Els contribuents i els substituïts del contribuent, així com els qui estiguin obligats legalment en el seu termini voluntari a recaptar, per compte del titular o del concessionari d'un servei o activitat pública, les taxes o preus que constitueixen les contraprestacions d'aquelles, estan sotmesos a les obligacions següents, quan l'operació estigui subjecta a l'impost sobre el valor afegit:

a) Exigir l'import de l'impost sobre el valor afegit que grava aquesta operació al contribuent de la taxa o a l'usuari o destinatari del servei o activitat de què es tracti.

b) Expedir la factura o el document substituït relatiu a l'operació a què es refereix l'article 88 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, en nom i per compte del subjecte passiu. Aquesta obligació s'ha de complir d'acord amb el que estableix el Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació. Amb tot, el Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària pot autoritzar fórmules simplificades per complir aquesta obligació.

c) Abonar al subjecte passiu de l'impost sobre el valor afegit l'import que hagi percebut per aplicació del que preveu el paràgraf a) anterior en la mateixa forma i els mateixos terminis que els establerts per ingressar la taxa o el preu corresponent.

2. En els casos a què es refereix l'apartat anterior, els usuaris o destinataris del servei o activitat estan obligats a suportar la translació de l'impost sobre el valor afegit corresponent, en les condicions que estableix el mateix apartat.»

Article tercer. *Justificació de determinades operacions financeres.*

1. L'adquisició de valors mobiliaris es pot justificar mitjançant el document públic estès pel fedatari intervinent o mitjançant el document emès per l'entitat financera o, si s'escau, per l'empresa de serveis d'inversió, comprensiu de totes les dades de l'operació.

L'adquisició d'actius financers amb rendiment implícit, així com d'aquells altres amb rendiment explícit que hagin de ser objecte de retenció en el moment de la transmissió, l'amortització o el reembors, s'ha de justificar de conformitat amb el que disposen l'article 59 del Reglament de l'impost sobre societats, aprovat pel Reial decret 537/1997, de 14 d'abril, i l'article 85 del Reglament de l'impost sobre la renda de les persones físiques, aprovat pel Reial decret 214/1999, de 5 de febrer.

2. Les despeses i deduccions per operacions realitzades per entitats de crèdit es poden justificar a través del document, extracte o nota de càrrec expedit per l'entitat en què constin les dades pròpies d'una factura llevat del número i la sèrie.

Disposició addicional única. *Reembors de l'impost sobre el valor afegit en importacions de béns mitjançant agents de duanes i persones o entitats que, degudament habilitades per l'Administració duanera, actuïn en nom propi i per compte dels importadors.*

El reembors als agents de duanes o a les persones o entitats que, degudament habilitades per l'Administració duanera, actuïn en nom propi i per compte dels importadors, de l'impost sobre el valor afegit relatiu a les importacions de béns que s'efectuïn amb intervenció d'aquells, d'acord amb el que preveu la disposició addicional única de la Llei 9/1998, de 21 d'abril, per la qual es modifica la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, queda condicionat al fet que aquestes persones presentin els documents següents davant la duana en la qual s'hagi efectuat el corresponent despatx de les mercaderies:

a) Una declaració subscripta per l'importador, en la qual faci constar la seva condició de subjecte passiu amb dret a la deducció total de l'impost satisfet per la importació dels béns respectius. La declaració produeix els seus efectes mentre no sigui modificada per una altra de posterior.

A aquests efectes, s'entén que l'importador té dret a la deducció total de les quotes satisfetes per la importació quan el percentatge de deducció provisionalment aplicable l'any en el qual se satisfan les quotes permeti la deducció íntegra, fins i tot en el cas de quotes satisfetes abans de l'inici de la realització de lliuraments de béns o prestacions de serveis corresponents a les seves activitats empresarials o professionals.

b) La sol·licitud de reembors subscripta per les persones esmentades s'ha de presentar en el termini dels tres mesos següents al transcurs d'un any des del naixement del dret a la deducció de les quotes de l'impost relatives a la importació, i s'hi ha d'adjuntar el document que acrediti el pagament de l'impost i el document que indica el paràgraf a) anterior.

Disposició transitòria única. *Règim de facturació fins al 31 de desembre de 2003, i règim de vigència de les autoritzacions concedides d'acord amb el Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre.*

1. El règim de facturació que preveu el Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula

el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, té plena eficàcia fins al 31 de desembre de 2003.

Igualment, les anotacions registrals als llibres a què es refereix l'article 62 del Reglament de l'impost sobre el valor afegit, corresponents a operacions realitzades fins al 31 de desembre de 2003, s'han d'efectuar de conformitat amb la regulació que conté el dit Reglament abans de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret.

2. Es mantenen vigents mentre no es revoquin expressament:

a) Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article 2.2.d) del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, pel Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària per a la no-expedició de factures.

b) Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article 4.1 del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, pel Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària per a la no-consignació de les dades del destinatari.

c) Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article 4.2.n) del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, pel Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària per a l'expedició de documents substitutius.

d) Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article 9.3, paràgraf segon, del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, pel Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària per a la no-especificació de les factures rectificades, en què basta la simple determinació del període a què es refereixin les factures rectificatives.

3. Es mantenen vigents fins al 30 de juny de 2004:

a) Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article 3.3, paràgraf tercer, del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, pel Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària per indicar únicament el tipus tributari aplicat o l'expressió «IVA inclòs» en comptes de consignar la quota de l'impost repercutida.

b) Les autoritzacions concedides de conformitat amb l'article 8.7 del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, pel Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària perquè la factura completa sigui substituïda per un altre document.

Sense perjudici d'això, els empresaris o professionals beneficiaris d'aquestes autoritzacions poden sol·licitar la concessió de noves autoritzacions en els termes disposats pel Reglament pel qual es regulen les obligacions de facturació.

4. Mentre no es dicti una nova ordre ministerial per regular aquesta matèria, es manté vigent l'Ordre HAC/3134/2002, de 5 de desembre, sobre un nou desplegament del règim de facturació telemàtica que preveuen l'article 88 de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, i l'article 9 bis del Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

1. Sense perjudici del que estableix la disposició transitòria única, queda derogat el Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals.

2. Queda derogat l'article segon del Reial decret 296/1998, de 27 de febrer, pel qual es modifica l'article 1 del Reial decret 1624/1992, de 29 de desembre, que aprova el Reglament de l'impost sobre el valor afegit, així com el Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, que regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, el Reial decret 338/1990, de 9 de març, sobre composició i forma d'utilització del número d'identificació fiscal, i el Reial decret 1041/1990, de 27 de juliol, que regula les declaracions censals que han de presentar a efectes fiscals els empresaris, professionals i altres obligats tributaris, i pel qual es dicten normes per al reembors de l'impost als agents de duanes i per als serveis de telecomunicació.

3. Així mateix, queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquest Reial decret.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor al cap de 20 dies de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 28 de novembre de 2003.

JUAN CARLOS R.

El ministre d'Hisenda,
CRISTÓBAL MONTORO ROMERO

REGLAMENT PEL QUAL ES REGULEN LES OBLIGACIONS DE FACTURACIÓ

ÍNDEX

Títol preliminar. Obligació de documentació de les operacions.

Article 1. Obligació d'expedir, lliurar i conservar justificants de les operacions.

Títol I. Obligació de documentació de les operacions als efectes de l'impost sobre el valor afegit.

Capítol I. Casos d'expedició de factura.

Article 2. Obligació d'expedir factura.

Article 3. Excepcions a l'obligació d'expedir factura.

Article 4. Documents substitutius de les factures.

Article 5. Compliment de l'obligació d'expedir factura o document substitutiu pel destinatari o per un tercer.

Capítol II. Requisits de les factures i dels documents substitutius.

Article 6. Contingut de la factura.

Article 7. Contingut dels documents substitutius.

Article 8. Mitjans d'expedició de les factures o documents substitutius.

Article 9. Termini per expedir les factures o documents substitutius.

Article 10. Moneda i llengua de les factures o documents substitutius.

Article 11. Factures recapitulatives.

Article 12. Duplicats de les factures o documents substitutius.

Article 13. Factures o documents substitutius rectificatius.

Article 14. Particularitats de l'obligació de documentar les operacions en els règims especials de l'impost.

Capítol III. Tramesa de factures o documents substitutius.

Article 15. Obligació de trametre les factures o documents substitutius.

Article 16. Termini per trametre les factures o documents substitutius.

Article 17. Formes de trametre les factures o documents substitutius.

Article 18. Tramesa electrònica de les factures o documents substitutius.

Capítol IV. Conservació de factures o documents substitutius i altres documents.

Article 19. Obligació de conservar factures o documents substitutius i altres documents.

Article 20. Formes de conservar les factures o documents substitutius.

Article 21. Conservació de les factures o documents substitutius per mitjans electrònics.

Article 22. Lloc de conservació de les factures o documents substitutius.

Article 23. Accés de l'Administració tributària a les factures i documents substitutius.

Capítol V. Altres disposicions.

Article 24. Resolució de controvèrsies en matèria de facturació.

Títol II. Obligacions de documentació a efectes d'altres tributs.

Article 25. Aplicació de les disposicions del títol I.

Article 26. Particularitats de l'obligació de documentar les operacions en l'impost sobre la renda de les persones físiques.

Disposició addicional primera. Deures de facturació en altres àmbits.

Disposició addicional segona. Impost general indirecte canari i impost sobre la producció, els serveis i la importació a les ciutats de Ceuta i Melilla.

Disposició addicional tercera. Facturació en els lliuraments d'energia elèctrica.

Disposició addicional quarta. Facturació de determinades prestacions de serveis en la realització de les quals intervenen agències de viatges que actuen com a mitjanceres en nom i per compte d'altri.

Disposició addicional cinquena. Referències al Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris o professionals.

TÍTOL PRELIMINAR

Obligació de documentació de les operacions

Article 1. *Obligació d'expedir, lliurar i conservar justificants de les operacions.*

Els empresaris o professionals estan obligats a expedir i lliurar, si s'escau, factura o altres justificants per les operacions que realitzin en l'exercici de la seva activitat empresarial o professional, així com a conservar-ne una còpia o matriu. Igualment, estan obligats a conservar les factures o altres justificants rebuts d'altres empresaris o professionals per les operacions de les quals siguin destinataris i que s'efectuïn en l'exercici de l'activitat esmentada.

Així mateix, altres persones i entitats que no tinguin la condició d'empresaris o professionals estan obligades a expedir i conservar factura o altres justificants de les operacions que realitzin en els termes que estableix aquest Reglament.

TÍTOL I

Obligació de documentació de les operacions als efectes de l'impost sobre el valor afegit

CAPÍTOL I

Casos d'expedició de factura

Article 2. *Obligació d'expedir factura.*

1. D'acord amb l'article 164.u.3r de la Llei 37/1992, de 28 de desembre, de l'impost sobre el valor afegit, els empresaris o professionals estan obligats a expedir factura i una còpia d'aquesta pels lliuraments de béns i prestacions de serveis que realitzin en l'exercici de la seva activitat, inclosos els no subjectes i els subjectes però exempts de l'impost, en els termes que estableix aquest Reglament i sense més excepcions que les que preveu. Aquesta obligació també incumbeix als empresaris o professionals acollits als règims especials de l'impost sobre el valor afegit.

També s'ha d'expedir factura i còpia d'aquesta pels pagaments rebuts abans de la realització dels lliuraments de béns o prestacions de serveis pels quals també s'hagi de complir aquesta obligació de conformitat amb el paràgraf anterior, a excepció dels lliuraments de béns exempts de l'impost sobre el valor afegit per aplicació del que disposa l'article 25 de la Llei de l'impost.

2. S'ha d'expedir factura i còpia d'aquesta en tot cas en les operacions següents:

a) Aquelles en les quals el destinatari sigui un empresari o professional que actuï com a tal, amb independència del règim de tributació al qual estigui acollit l'empresari o professional que realitzi l'operació, així com qualsevol altres en què el destinatari ho exigeixi per exercir qualsevol dret de naturalesa tributària.

b) Els lliuraments de béns destinats a un altre Estat membre a què es refereix l'article 25 de la Llei de l'impost.

c) Els lliuraments de béns a què es refereixen l'article 68.tres i cinc de la Llei de l'impost quan, per aplicació de les regles esmentades en el dit precepte, s'entenguin fets al territori d'aplicació de l'impost.

d) Els lliuraments de béns expedits o transportats fora de la Comunitat Europea a què es refereix l'article 21.1r i 2n de la Llei de l'impost, excepte els efectuats a les botigues lliures d'impostos a què es refereix l'apartat 2n.B) del mateix article.

e) Els lliuraments de béns que han de ser objecte d'instal·lació o muntatge abans de la seva posada a disposició a què es refereix l'article 68.dos.2n de la Llei de l'impost.

f) Aquells dels quals siguin destinatàries persones jurídiques que no actuïn com a empresaris o professionals, amb independència que estiguin establertes al territori d'aplicació de l'impost o no, o les administracions públiques a què es refereix l'article 2 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

3. Així mateix, els subjectes passius als quals es refereixen els articles 84.u.2n i 3r i 140 quinquies, ambdós de la Llei de l'impost, han d'expedir factura en tot cas per les operacions de les quals siguin destinataris en què, de conformitat amb aquests preceptes, siguin subjectes passius de l'impost sobre el valor afegit corresponent a aquelles.

Aquesta factura, que s'ha d'unir al justificant comptable de cada operació, ha de contenir les dades que preveu l'article 6 d'aquest Reglament.

Als efectes d'aquest Reglament, té la consideració de justificant comptable qualsevol document que serveixi de suport a l'anotació comptable de l'operació que, si s'escau, s'hagi d'efectuar.

Article 3. Excepcions a l'obligació d'expedir factura.

1. No hi ha obligació d'expedir factura, llevat dels casos que contenen els apartats 2 i 3 de l'article 2, per les operacions següents:

a) Les operacions exemptes de l'impost sobre el valor afegit en virtut del que estableix l'article 20 de la seva Llei reguladora. Això no obstant, l'expedició de factura és obligatòria en les operacions exemptes d'aquest impost d'acord amb l'article 20.u.2n, 3r, 4t, 5è, 15è, 20è, 21è, 22è, 24è, 25è i 27è de la Llei de l'impost.

b) Les realitzades per empresaris o professionals en l'exercici d'activitats a les quals sigui aplicable el règim especial del recàrrec d'equivalència.

Això no obstant, s'ha d'expedir factura en tot cas pels lliuraments d'immobles en què el subjecte passiu hagi renunciat a l'exempció, a què es refereix l'article 154.dos de la Llei de l'impost.

c) Les realitzades per empresaris o professionals en l'exercici d'activitats per les quals estiguin acollits al règim simplificat de l'impost, llevat que la determinació de les quotes meritades s'efectuï en consideració al volum d'ingressos.

Això no obstant, s'ha d'expedir factura en tot cas per les transmissions d'actius fixos a què es refereix l'article 123.u.B).3r de la Llei de l'impost.

d) Les altres en les quals ho autoritzi el Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària en relació amb sectors empresarials o professionals o empreses determinades, a fi d'evitar perturbacions en el desenvolupament de les activitats empresarials o professionals.

2. Així mateix, a excepció del que disposa l'article 2.3 d'aquest Reglament, no estan obligats a expedir factura els empresaris o professionals per les operacions realitzades en l'exercici de les activitats que estiguin acollides al règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca, sense perjudici del que disposa l'article 14.1.

En tot cas s'ha d'expedir factura pels lliuraments d'immobles a què es refereix l'article 129.u, paràgraf segon, de la Llei de l'impost.

Article 4. Documents substitutius de les factures.

1. L'obligació d'expedir factura pot ser complerta mitjançant l'expedició d'un tiquet i còpia d'aquest en les operacions que es descriuen a continuació, quan l'import no passi de 3.000 euros, impost sobre el valor afegit inclòs:

a) Vendes a la menuda, fins i tot les efectuades per fabricants o elaboradors dels productes lliurats.

A aquests efectes, tenen la consideració de vendes a la menuda els lliuraments de béns mobles corporals o semovents en què el destinatari de l'operació no actui com a empresari o professional, sinó com a consumidor final d'aquells béns. No es consideren vendes a la menuda les que tinguin per objecte béns que per les seves característiques objectives, envasament, presentació o estat de conservació siguin principalment d'utilització empresarial o professional.

b) Vendes o serveis en ambulància.

c) Vendes o serveis a domicili del consumidor.

d) Transports de persones i els seus equipatges.

e) Serveis d'hoteleria i restauració prestats per restaurants, bars, cafeteries, orxateries, xocolateries i establiments similars, així com el subministrament de begudes o menjars per consumir a l'acte.

f) Serveis prestats per sales de ball i discoteques.

g) Serveis telefònics prestats mitjançant la utilització de cabines telefòniques d'ús públic, així com mitjançant targetes que no permetin identificar el portador.

h) Serveis de perruqueria i els prestats per instituts de bellesa.

i) Utilització d'instal·lacions esportives.

j) Revelatge de fotografies i serveis prestats per estudis fotogràfics.

k) Aparcament i estacionament de vehicles.

l) Lloguer de pel·lícules.

m) Serveis de tintoreria i bugaderia.

n) Utilització d'autopistes de peatge.

ñ) Les que autoritzi el Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària en relació amb sectors empresarials o professionals o empreses determinades, a fi d'evitar perturbacions en el desenvolupament de les activitats empresarials o professionals.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'obligació d'expedir factura no es pot complir mitjançant l'expedició de tiquet en els casos que s'esmenten als articles 2.2 i 3 i 13.2.

3. Als efectes d'aquest Reglament, té la condició de tiquet qualsevol document que s'expedeixi en els casos a què es refereix l'apartat 1 i compleixi els requisits que estableix l'article 7, i es considera document substitutiu d'una factura. En cap cas aquests documents tenen la consideració de factura als efectes del que disposa l'article 97.u de la Llei de l'impost.

Article 5. Compliment de l'obligació d'expedir factura o document substitutiu pel destinatari o per un tercer.

1. L'obligació a la qual es refereix l'article 2 pot ser complerta materialment pels destinataris de les operacions o per tercers. En qualsevol d'aquests casos, l'empresari o professional o subjecte passiu obligat a expedir la factura és el responsable de complir totes les obligacions que estableix aquest títol.

2. Perquè l'obligació a què es refereix l'article 2 pugui ser complerta materialment pel destinatari de les operacions que no sigui subjecte passiu de l'impost sobre el valor afegit que correspon a aquestes operacions s'han de complir els requisits següents:

a) Hi ha d'haver un acord documentat per escrit entre l'empresari o professional que realitzi les operacions i el destinatari d'aquestes pel qual el primer autoritzi al segon l'expedició de les factures o documents substitutius corresponents a les operacions. Aquest acord s'ha de subscriure amb caràcter previ a la realització de les operacions, i s'hi han d'especificar aquelles a les quals es refereixi.

b) Cada factura o document substitutiu expedit així ha de ser objecte d'acceptació per part de l'empresari o professional que hagi realitzat l'operació.

c) El destinatari de les operacions que expedeixi les factures o documents substitutius que corresponen a aquelles ha de remetre una còpia a l'empresari o professional que les va realitzar en el termini que estableix l'article 9.1.

L'obligació de remetre la còpia de la factura o document substitutiu a què es refereix el paràgraf anterior es pot complir d'acord amb el que preveuen els articles 17 i 18.

Les còpies de les factures o documents substitutius han de ser acceptades en el termini de 15 dies a partir de la seva recepció per l'empresari o professional que hagi realitzat les operacions. Les factures o documents substitutius les còpies dels quals hagin estat rebutjades de forma expressa en el termini indicat es consideren no expedides.

d) Aquestes factures o documents substitutius s'han d'expedir en nom i per compte de l'empresari o professional que hagi realitzat les operacions que s'hi documenten.

3. L'obligació d'expedir factura la poden complir els empresaris o professionals o subjectes passius de l'impost sobre el valor afegit mitjançant la contractació de tercers als quals encomanin l'expedició de les factures o documents substitutius.

4. Quan el destinatari de les operacions o el tercer que expedeixi les factures o documents substitutius no estigui establert a la Comunitat Europea, llevat que estigui establert a les Canàries, Ceuta o Melilla o en un país amb el qual hi hagi un instrument jurídic relatiu a l'assistència mútua amb un àmbit d'aplicació similar al que preveuen les directives 76/308/CEE del Consell, de 15 de maig de 1976, sobre l'assistència mútua en matèria de cobrament dels crèdits corresponents a determinades exaccions, drets, impostos i altres mesures, i 77/799/CEE del Consell, de 19 de desembre de 1977, relativa a l'assistència mútua entre les autoritats competents dels estats membres en l'àmbit dels impostos directes, de determinats impostos sobre consums específics i dels impostos sobre les primes d'assegurances, i el Reglament (CE) núm. 1798/2003 del Consell, de 7 d'octubre de 2003, relatiu a la cooperació administrativa en l'àmbit de l'impost sobre el valor afegit i pel qual es deroga el Reglament (CEE) núm. 218/92, únicament és possible l'expedició de factures o documents substitutius pel destinatari de les operacions o per tercers amb l'autorització prèvia de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

CAPÍTOL II

Requisits de les factures i dels documents substitutius

Article 6. *Contingut de la factura.*

1. Tota factura i les seves còpies han de contenir les dades o els requisits que s'esmenten a continuació, sense perjudici dels que puguin ser obligatoris a altres efectes i de la possibilitat d'incloure-hi qualsevol altres mencions:

a) Número i, si s'escau, sèrie. La numeració de les factures dins de cada sèrie ha de ser correlativa.

Es poden expedir factures mitjançant sèries separades quan hi hagi raons que ho justifiquin i, entre altres casos, quan l'obligat a expedir-les compti amb diversos establiments des dels quals efectuï les seves operacions i quan l'obligat a expedir-les realitzi operacions de diferent naturalesa.

Això no obstant, en tot cas és obligatòria l'expedició en sèries específiques de les factures següents:

1r Aquelles a les quals es refereix l'article 2.3.

2n Les expedides pels destinataris de les operacions o per tercers a què es refereix l'article 5, per a cada un dels quals hi ha d'haver una sèrie diferent.

3r Les rectificatives.

4t Les que s'expedeixin d'acord amb la disposició addicional cinquena del Reglament de l'impost sobre el valor afegit aprovat pel Reial decret 1624/1992, de 29 de desembre.

b) La data de l'expedició.

c) Nom i cognoms, raó o denominació social completa, tant de l'obligat a expedir factura com del destinatari de les operacions.

En els casos a què es refereix l'article 2.3, s'han de consignar com a dades de l'expedidor les del subjecte

passiu destinatari dels béns o serveis. També han de constar les del proveïdor dels béns o serveis.

d) Número d'identificació fiscal atribuït per l'Administració espanyola o, si s'escau, per la d'un altre Estat membre de la Comunitat Europea, amb el qual ha realitzat l'operació l'obligat a expedir la factura.

Així mateix, és obligatori consignar el número d'identificació fiscal del destinatari en els casos següents:

1r Que es tracti d'un lliurament de béns destinats a un altre Estat membre exempt de conformitat amb l'article 25 de la Llei de l'impost.

2n Que es tracti d'una operació el destinatari de la qual sigui el subjecte passiu de l'impost corresponent a aquella.

3r Que es tracti d'operacions que s'entenguin realitzades al territori d'aplicació de l'impost i l'empresari o professional obligat a expedir la factura s'hagi de considerar establert en el dit territori.

En els casos a què es refereix l'article 2.3, s'ha de consignar com a número d'identificació fiscal de l'expedidor el del subjecte passiu destinatari dels béns o serveis. Així mateix, ha de constar el número d'identificació del proveïdor dels béns o serveis.

e) Domicili, tant de l'obligat a expedir factura com del destinatari de les operacions.

Quan l'obligat a expedir factura o el destinatari de les operacions disposin de diversos llocs fixos de negoci, s'ha d'indicar la ubicació de la seu d'activitat o establiment a què es refereixin aquelles en els casos en què aquesta referència sigui rellevant per determinar el règim de tributació corresponent a les operacions esmentades.

En els casos a què es refereix l'article 2.3, s'ha de consignar com a domicili de l'expedidor el del subjecte passiu destinatari dels béns o serveis. També ha de constar el domicili del proveïdor dels béns o serveis.

Quan el destinatari de les operacions sigui una persona física que no actuï com a empresari o professional, no és obligatori consignar el seu domicili.

f) Descripció de les operacions, consignant totes les dades necessàries per determinar la base imposable de l'impost, tal com la defineixen els articles 78 i 79 de la Llei de l'impost, que correspon a aquelles i el seu import, incloent-hi el preu unitari sense impost de les operacions esmentades, així com qualsevol descompte o rebaixa que no estigui inclòs en el preu unitari.

g) El tipus impositiu o tipus impositius, si s'escau, aplicats a les operacions.

h) La quota tributària que, si s'escau, es faci repercutir, que s'ha de consignar separatament.

i) La data en què s'hagin efectuat les operacions que es documenten o en què, si s'escau, s'hagi rebut el pagament anticipat, sempre que es tracti d'una data diferent de la d'expedició de la factura.

2. A les còpies de les factures, junt amb els requisits de l'apartat anterior, s'hi ha d'indicar la condició de còpies.

3. En cas que l'operació que es documenta en una factura estigui exempta o no subjecta a l'impost o que el subjecte passiu de l'impost corresponent a aquella operació en sigui el destinatari, s'hi ha d'incloure una referència a les disposicions corresponents de la Directiva 77/388/CEE de 17 de maig, Sisena Directiva del Consell en matèria de l'impost sobre el valor afegit, o als preceptes corresponents de la Llei de l'impost o una indicació que l'operació està exempta o no subjecta o que el subjecte passiu de l'impost és el destinatari de l'operació. El que disposa aquest apartat també s'ha d'aplicar quan es documentin diverses operacions en una única factura i les circumstàncies que s'han assenyalat es refereixin únicament a una part d'aquestes.

4. S'ha d'especificar separatament la part de base imposable corresponent a cada una de les operacions que es documentin en una mateixa factura en els casos següents:

a) Quan es documentin operacions que estiguin exemptes o no subjectes a l'impost sobre el valor afegit i d'altres en les quals no es donin aquestes circumstàncies.

b) Quan s'inclouguin operacions en les quals el subjecte passiu de l'impost sobre el valor afegit corresponent a aquelles en sigui el destinatari i d'altres en les quals no es doni aquesta circumstància.

c) Quan es comprenguin operacions subjectes a diferents tipus de l'impost sobre el valor afegit.

5. En els lliuraments de mitjans de transport nous als quals es refereix l'article 25 de la Llei de l'impost s'ha de fer constar a la factura, a més de les dades i els requisits que estableix l'apartat 1 anterior, les seves característiques, la data de la primera posada en servei i les distàncies recorregudes o hores de navegació o vol realitzades fins al lliurament.

6. Els empresaris o professionals que facin els lliuraments subsegüents a les adquisicions intracomunitàries a què es refereix l'article 79.2 del Reglament de l'impost han d'indicar expressament a les factures corresponents a aquests lliuraments que es tracta d'una operació triangular o en cadena de les que preveu l'article 26.tres de la Llei de l'impost i s'hi ha de consignar el número d'identificació a efectes de l'impost sobre el valor afegit amb el qual duen a terme les adquisicions intracomunitàries i els lliuraments subsegüents, així com el número d'identificació a efectes del dit impost subministrat pel destinatari del lliurament subsegüent.

7. Quan el Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària aprecii que les pràctiques comercials o administratives del sector d'activitat de què es tracti, o bé les condicions tècniques d'expedició de les factures, dificultin la consignació de les mencions a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, pot autoritzar, prèvia sol·licitud de l'interessat, que a la factura no constin totes les mencions que conté l'apartat, sempre que les operacions que es documentin siguin lliuraments de béns o prestacions de serveis que s'entenguin realitzades al territori d'aplicació de l'impost, a excepció de les que n'estiguin exemptes de conformitat amb l'article 25 de la Llei de l'impost.

Aquestes factures han de contenir, en tot cas, les mencions següents:

- La data de l'expedició.
- La identitat de l'obligat a l'expedició.
- La identificació del tipus de béns lliurats o de serveis prestats.
- La quota tributària o les dades que permetin calcular-la.

8. No obstant el que disposa l'apartat 1 d'aquest article, si es tracta d'operacions realitzades per als qui no tinguin la condició d'empresaris o professionals que actuïn com a tals, no és obligatori consignar a la factura les dades d'identificació del destinatari quant a les operacions la contraprestació de les quals sigui inferior a 100 euros, impost sobre el valor afegit no inclòs. Aquest límit es pot exceptuar en els casos que autoritzi el Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària en relació amb sectors empresarials o professionals o empreses determinades, a fi d'evitar perturbacions en el desenvolupament de les activitats empresarials o professionals.

9. Als efectes del que disposa l'article 97.u de la Llei de l'impost, únicament té la consideració de factura

la que contingui totes les dades i compleixi els requisits a què es refereixen els apartats 1 a 7 d'aquest article.

Article 7. *Contingut dels documents substitutius.*

Sense perjudici de les dades o els requisits que puguin ser obligatoris a altres efectes i de la possibilitat d'incloure qualssevol altres mencions, tots els tiquets i les seves còpies han de contenir les dades o els requisits següents:

a) Número i, si s'escau, sèrie. La numeració dels tiquets dins de cada sèrie ha de ser correlativa.

Es poden expedir tiquets mitjançant sèries separades quan hi hagi raons que ho justifiquin i, entre altres, en els casos següents:

1r Quan l'obligat a l'expedició compti amb diversos establiments des dels quals efectuï les seves operacions.

2n Quan l'obligat a l'expedició realitzi operacions de diferent naturalesa.

3r Els expedits pels destinataris de les operacions o per tercers a què es refereix l'article 5, per a cada un dels quals hi ha d'haver una sèrie diferent.

4t Els rectificatius.

Quan l'empresari o professional expedeixi tiquets i factures per a la documentació de les operacions efectuades en un mateix any natural, és obligatòria l'expedició mitjançant sèries separades d'uns i altres.

b) Número d'identificació fiscal, així com el nom i els cognoms, la raó o denominació social completa de l'obligat a l'expedició.

c) Tipus impositiu aplicat o l'expressió «IVA inclòs».

d) Contraprestació total.

Article 8. *Mitjans d'expedició de les factures o documents substitutius.*

Les factures o documents substitutius es poden expedir per qualsevol mitjà, en paper o en suport electrònic, que permeti constatar-ne la data d'expedició, la consignació al llibre registre de factures expedides, regulat a l'article 63 del Reglament de l'impost, i la conservació adequada.

Article 9. *Termini per expedir les factures o documents substitutius.*

1. Les factures o documents substitutius s'han d'expedir en el moment que es fa l'operació.

Tot i així, quan el destinatari de l'operació sigui un empresari o professional que actuï com a tal, s'han d'expedir dins el termini d'un mes comptat a partir del moment esmentat.

En tot cas, les factures o documents substitutius s'han d'expedir abans del dia 16 del mes següent al període de liquidació de l'impost en el curs del qual s'hagin realitzat les operacions.

2. Als efectes d'aquest Reglament, les operacions s'entenen realitzades en la data en la qual s'hagi produït la meritació de l'impost corresponent a aquestes operacions.

Article 10. *Moneda i llengua en què es poden expressar i expedir les factures o documents substitutius.*

1. Els imports que figuren a les factures o documents substitutius es poden expressar en qualsevol moneda, a condició que l'import de l'impost que, si s'escau, es faci repercutir s'expressi en euros. A aquest efecte

s'ha d'utilitzar el tipus de canvi al qual es refereix l'article 79.onze de la Llei de l'impost.

2. Les factures o documents substitutius es poden expedir en qualsevol llengua. Això no obstant, l'Administració tributària, quan ho consideri necessari als efectes de qualsevol actuació dirigida a comprovar la situació tributària de l'empresari o professional o subjecte passiu, pot exigir una traducció al castellà, o a una altra llengua oficial a Espanya, de les factures expedides en una llengua no oficial que corresponguin a operacions efectuades al territori d'aplicació de l'impost sobre el valor afegit, així com de les rebudes pels empresaris o professionals o subjectes passius establerts en el dit territori.

Article 11. *Factures recapitulatives.*

Es poden incloure en una sola factura diferents operacions realitzades en diferents dates per a un mateix destinatari, sempre que s'hagin efectuat dins d'un mateix mes natural.

Aquestes factures s'han d'expedir com a màxim l'últim dia del mes natural en què s'hagin efectuat les operacions que s'hi documenten. Això no obstant, quan el destinatari d'aquestes sigui un empresari o professional que actuï com a tal, l'expedició s'ha de fer dins el termini d'un mes comptat a partir de l'esmentat dia.

En tot cas, aquestes factures s'han d'expedir abans del dia 16 del mes següent al període de liquidació de l'impost en el curs del qual s'hagin realitzat les operacions.

El que disposen els paràgrafs anteriors també és aplicable a les factures a què es refereix l'article 2.3, sempre que es tracti d'operacions efectuades per un mateix proveïdor dins d'un mateix mes natural.

Article 12. *Duplicats de les factures o documents substitutius.*

1. Els empresaris i professionals o subjectes passius només poden expedir un original de cada factura o document substitutiu.

2. L'expedició d'exemplars duplicats dels originals de les factures o documents substitutius únicament és admissible en els casos següents:

a) Quan en un mateix lliurament de béns o prestació de serveis concorrin diversos destinataris. En aquest cas, s'ha de consignar a l'original i a cada un dels duplicats la porció de base imposable i de quota repercutida a cada un d'aquests.

b) En els casos de pèrdua de l'original per qualsevol causa.

3. Els exemplars duplicats a què es refereix l'apartat anterior tenen la mateixa eficàcia que els documents originals corresponents.

4. A cada un dels exemplars duplicats s'hi ha de fer constar l'expressió «duplicat».

Article 13. *Factures o documents substitutius rectificatius.*

1. S'ha d'expedir una factura o document substitutiu rectificatiu en els casos en els quals la factura o document substitutiu original no compleixi cap dels requisits que estableixen els articles 6 o 7.

2. També és obligatori expedir una factura rectificativa en els casos en què les quotes impositives repercutides s'hagin determinat incorrectament o s'hagin produït les circumstàncies que, segons el que disposa l'article 80 de la Llei de l'impost, donen lloc a la modificació de la base imposable.

Això no obstant, quan la modificació de la base imposable sigui conseqüència de la devolució d'envasos i embalatges i s'hagi expedit factura per l'operació en la qual es van lliurar, no cal expedir una factura rectificativa, sinó que es pot fer la rectificació a la factura que s'expedeixi per una operació posterior que tingui el mateix destinatari, restant l'import dels envasos i embalatges tornats de l'import de l'operació posterior, i repercutint al destinatari de les operacions únicament l'import corresponent a la diferència, sempre que el resultat de la diferència entre ambdues magnituds sigui positiu i el tipus impositiu aplicable sigui el mateix.

Quan la modificació de la base imposable tingui l'origen en la concessió de descomptes o bonificacions per volum d'operacions, així com en els altres casos que autoritzi el Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària, no cal l'especificació de les factures rectificades, i n'hi ha prou amb la simple determinació del període al qual es refereixen.

3. L'expedició de la factura o el document substitutiu rectificatiu s'ha d'efectuar tan aviat com l'obligat a expedir-los tingui constància de les circumstàncies que, d'acord amb els apartats anteriors, obliguen a l'expedició, sempre que no hagin transcorregut quatre anys a partir del moment en què es va meritjar l'impost o, si s'escau, es van produir les circumstàncies a les quals es refereix l'article 80 de la Llei de l'impost.

4. La rectificació s'ha de fer mitjançant l'emissió d'una nova factura o document substitutiu on es facin constar les dades identificatives de la factura o document substitutiu rectificats i la rectificació efectuada.

Aquesta factura o document substitutiu rectificatiu ha de complir els requisits que estableixen, respectivament, els articles 6 o 7.

Quan el que s'expedeixi sigui una factura rectificativa, les dades a què es refereix l'article 6.1.f), g) i h) són les que resultin de la rectificació que, si s'escau, s'hagi efectuat d'aquelles.

En qualsevol dels dos casos anteriors, s'ha de fer constar al document la seva condició de document rectificatiu i la descripció de la causa que motiva la rectificació.

5. Únicament tenen la consideració de factures rectificatives les que s'expedeixin per alguna de les causes que preveuen els apartats 1 i 2.

Article 14. *Particularitats de l'obligació de documentar les operacions en els règims especials de l'impost.*

1. Els empresaris o professionals que, d'acord amb el que disposa l'article 131.2n de la Llei de l'impost, hagin d'efectuar el reintegrament de les compensacions en adquirir els béns o serveis a persones acollides al règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca han d'expedir un rebut per aquestes operacions, on han de constar les dades o els requisits següents:

a) Sèrie i número. La numeració dels rebuts dins de cada sèrie ha de ser correlativa.

b) Nom i cognoms, raó o denominació social completa, número d'identificació fiscal i domicili de l'obligat a l'expedició i del titular de l'explotació agrícola, ramadera, forestal o pesquera.

c) Descripció dels béns lliurats o dels serveis prestats, així com el lloc i la data de realització material i efectiva de les operacions.

d) Preu dels béns o serveis, determinat d'acord amb el que disposa l'article 130.cinc de la Llei de l'impost.

e) Percentatge de compensació aplicat.

f) Import de la compensació.

g) La signatura del titular de l'explotació agrícola, ramadera, forestal o pesquera.

Aquests empresaris o professionals han de lliurar una còpia d'aquest rebut al proveïdor dels béns o serveis, titular de l'explotació agrícola, forestal, ramadera o pesquera.

Les altres disposicions incloses en aquest Reglament relatives a les factures també són aplicables, en la mesura que sigui procedent, als rebuts a què es refereix aquest apartat.

2. Sense perjudici del compliment de la resta d'obligacions que estableix aquest títol, els subjectes passius que apliquin el règim especial dels béns usats, objectes d'art, antiguitats i objectes de col·lecció han de complir, respecte de les operacions afectades per aquest règim especial, les obligacions específiques següents:

a) Expedir un document que justifiqui cada una de les adquisicions efectuades als qui no tinguin la condició d'empresaris o professionals que actuïn com a tals. Aquest document de compra l'ha de signar el transmissor i ha de contenir les dades i els requisits als quals es refereix l'article 6.1.

b) A les factures que expedeixin els subjectes passius revenedors pels lliuraments sotmesos al règim especial s'hi ha de fer constar aquesta circumstància. Així mateix, a les factures pels lliuraments de béns que, acollits al règim especial, es destinin a altres estats membres de la Comunitat Europea, s'hi ha de fer constar la circumstància que aquestes operacions han tributat d'acord amb el règim especial que preveu l'article 26 bis de la Directiva 77/388/CEE, amb menció expressa de l'article esmentat.

c) A les factures que expedeixin els subjectes passius revenedors pels lliuraments sotmesos al règim especial no hi poden consignar separatament la quota de l'impost sobre el valor afegit repercutida, i aquesta s'ha d'entendre compresa en el preu total de l'operació.

3. A les operacions a les quals sigui aplicable el règim especial de les agències de viatges, els subjectes passius no estan obligats a consignar separatament a la factura que expedeixin la quota repercutida, i l'impost, si s'escau, s'ha d'entendre inclòs en el preu de l'operació. Tanmateix, quan les operacions tinguin com a destinataris altres empresaris o professionals que actuïn com a tals i comprenguin exclusivament lliuraments de béns o prestacions de serveis efectuats totalment en l'àmbit espacial de l'impost, es pot fer constar a la factura, a sol·licitud de l'interessat i sota la denominació «quotes d'IVA incloses en el preu», la quantitat que resulti de multiplicar el preu total de l'operació per sis i dividir-lo per 100.

En tot cas, a les factures en què es documentin operacions a les quals sigui aplicable aquest règim especial s'hi ha de fer constar aquesta circumstància indicant que aquestes estan subjectes al règim especial de les agències de viatges o al règim especial que preveu l'article 26 de la Directiva 77/388/CEE.

4. Els empresaris o professionals que efectuïn lliuraments de béns en què s'hagi de repercutir el recàrrec d'equivalència han d'expedir en tot cas factures separades per documentar els lliuraments, i s'hi ha de consignar el tipus del recàrrec que s'hagi aplicat i el seu import. Aquesta mateixa obligació és aplicable quan els detallistes als quals sigui aplicable el règim especial del recàrrec d'equivalència expedeixin les factures a què es refereix l'article 2.3.

Els detallistes acollits al règim especial del recàrrec d'equivalència que realitzin simultàniament activitats empresarials o professionals en altres sectors de l'activitat empresarial o professional han de tenir documentades en factures diferents les adquisicions de mercaderies destinades respectivament a les activitats incloses en el dit règim i a la resta d'activitats.

CAPÍTOL III

Tramesa de factures o documents substitutius

Article 15. Obligació de trametre les factures o documents substitutius.

Els originals de les factures o documents substitutius expedits de conformitat amb el que disposa el capítol II del títol I han de ser enviats pels obligats a expedir-los o en nom seu als destinataris de les operacions que s'hi documenten, llevat de les que esmenta l'article 2.3.

Article 16. Termini per trametre les factures o documents substitutius.

L'obligació de trametre les factures o documents substitutius que estableix l'article 15 s'ha de complir en el mateix moment de l'expedició o bé, quan el destinatari sigui un empresari o professional que actuï com a tal, en el termini d'un mes a partir de la data de l'expedició.

Article 17. Formes de trametre les factures o documents substitutius.

L'obligació de trametre les factures o documents substitutius pot ser complerta per qualsevol mitjà i, en particular, per mitjans electrònics, sempre que en aquest cas el destinatari hi hagi donat el seu consentiment de forma expressa i els mitjans electrònics utilitzats en la transmissió garanteixin l'autenticitat de l'origen i la integritat del contingut.

A aquests efectes, s'entén per tramesa per mitjans electrònics la transmissió o posada a disposició del destinatari per mitjà d'equipaments electrònics de tractament, inclosa la compressió numèrica, i emmagatzemament de dades, utilitzant el telèfon, la ràdio, els mitjans òptics o altres mitjans magnètics.

Article 18. Tramesa electrònica de les factures o documents substitutius.

1. Als efectes del que disposa l'article 17, la garantia de l'autenticitat de l'origen i de la integritat del contingut de les factures o documents substitutius que s'hagin tramès per mitjans electrònics s'acredita per alguna de les formes següents:

a) Mitjançant una signatura electrònica avançada d'acord amb el que disposa l'article 2.2 de la Directiva 1999/93/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de desembre de 1999, per la qual s'estableix un marc comunitari per a la signatura electrònica, basada en un certificat reconegut i creada mitjançant un dispositiu segur de creació de signatures, d'acord amb el que disposen els apartats 6 i 10 de l'article 2 de la Directiva.

b) Mitjançant un intercanvi electrònic de dades (EDI), tal com el defineix l'article 2 de la Recomandació 1994/820/CE de la Comissió, de 19 d'octubre de 1994, relativa als aspectes jurídics de l'intercanvi electrònic de dades, quan l'acord relatiu a aquest intercanvi prevegi la utilització de procediments que garanteixin l'autenticitat de l'origen i la integritat de les dades.

c) Mitjançant els elements proposats a aquest efecte pels interessats, una vegada els autoritzi l'Agència Estatal d'Administració Tributària. A aquest efecte, han de sol·licitar autorització a l'Agència Estatal d'Administració Tributària i indicar els elements que permetin garantir l'autenticitat de l'origen i la integritat del contingut de les factures o documents substitutius enviats.

2. En el cas de lots que incloguin diverses factures trameses simultàniament per mitjans electrònics al mateix destinatari, els detalls comuns a les diferents factures es poden esmentar una sola vegada, sempre que es tingui accés per a cada factura a la totalitat de la informació.

3. El ministre d'Hisenda ha de dictar les disposicions necessàries per al desplegament i l'aplicació del que estableix aquest article.

CAPÍTOL IV

Conservació de factures o documents substitutius i altres documents

Article 19. *Obligació de conservar factures o documents substitutius i altres documents.*

1. Els empresaris o professionals han de conservar, durant el termini que preveu la Llei general tributària, els documents següents:

- Les factures i els documents substitutius rebuts.
- Les còpies o matris de les factures expedides d'acord amb l'article 2.1 i 2 i les còpies dels documents substitutius expedits.
- Les factures expedides d'acord amb l'article 2.3, així com els seus justificants comptables, si s'escau.
- Els rebuts a què es refereix l'article 14.1, tant l'original d'aquell, per part del seu expedidor, com la còpia, per part del titular de l'explotació.
- Els documents acreditatius del pagament de l'impost a la importació.

Aquesta obligació incumbeix així mateix als empresaris o professionals acollits als règims especials de l'impost sobre el valor afegit, com també als qui, sense tenir la condició d'empresaris o professionals, siguin subjectes passius de l'impost, encara que en aquest cas només afecta els documents que s'esmenten al paràgraf c).

2. Els documents s'han de conservar amb el seu contingut original, ordenadament i en els terminis i amb les condicions que fixa aquest Reglament.

3. Les obligacions a les quals es refereix l'apartat anterior les pot complir materialment un tercer, que ha d'actuar en tot cas en nom i per compte de l'empresari o professional o subjecte passiu, que, en qualsevol cas, és responsable del compliment de totes les obligacions que estableix aquest capítol.

4. Quan el tercer no estigui establert a la Comunitat Europea, llevat que estigui establert a les Canàries, Ceuta o Melilla o en un país amb el qual hi hagi un instrument jurídic relatiu a l'assistència mútua amb un àmbit d'aplicació similar al que preveuen les directives 76/308/CEE del Consell, de 15 de maig de 1976, sobre l'assistència mútua en matèria de cobrament dels crèdits corresponents a determinades exaccions, drets, impostos i altres mesures, i 77/799/CEE del Consell, de 19 de desembre de 1977, relativa a l'assistència mútua entre les autoritats competents dels estats membres en l'àmbit dels impostos directes, de determinats impostos sobre consums específics i dels impostos sobre les primes d'assegurances, i el Reglament (CE) núm.1798/2003 del Consell, de 7 d'octubre de 2003, relatiu a la cooperació administrativa en l'àmbit de l'impost sobre el valor afegit i pel qual es deroga el Reglament (CEE) núm. 218/92, únicament és possible el compliment d'aquesta obligació a través d'un tercer amb l'autorització prèvia de l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Article 20. *Formes de conservar les factures o documents substitutius.*

1. Els diferents documents a què fa referència l'article 19 s'han de conservar de manera que se'n garanteixi l'accés per part de l'Administració tributària sense demora, llevat que hi hagi una causa degudament justificada.

2. En particular, aquesta obligació es pot complir amb la utilització de mitjans electrònics. A aquests efectes, s'entén per conservació per mitjans electrònics la conservació efectuada amb equipaments electrònics de tractament, inclosa la compressió numèrica, i emmagatzemament de dades, utilitzant mitjans òptics o altres mitjans electromagnètics.

Article 21. *Conservació de les factures o documents substitutius per mitjans electrònics.*

1. La conservació per mitjans electrònics dels documents a què fa referència l'article 20 s'ha d'efectuar de manera que se n'asseguri la llegibilitat en el format original en què s'hagin rebut o remès, així com, si s'escau, la de les dades associades i mecanismes de verificació de signatura o altres elements autoritzats que garanteixin l'autenticitat de l'origen i la integritat del contingut.

L'Administració tributària pot exigir en qualsevol moment a l'emissor o receptor dels documents la seva transformació en llenguatge llegible.

2. Els documents conservats per mitjans electrònics s'han de gestionar i conservar per mitjans que garanteixin un accés en línia a les dades, així com la seva càrrega remota i utilització per part de l'Administració tributària davant de qualsevol sol·licitud d'aquesta i sense demora injustificada.

S'entén per accés complet el que permeti la visualització, la recerca selectiva, la còpia o la descàrrega en línia i la impressió.

3. El ministre d'Hisenda ha de dictar les disposicions necessàries per al desplegament i l'aplicació del que estableix aquest article.

Article 22. *Lloc de conservació de les factures o documents substitutius.*

1. Als efectes del que disposa aquest capítol, l'empresari o professional o el subjecte passiu obligat a conservar les factures o documents substitutius pot determinar el lloc de compliment de l'obligació, a condició que posi a disposició de l'òrgan de l'Administració tributària que estigui exercint una actuació adreçada a comprovar la situació tributària, davant de qualsevol sol·licitud de l'esmentat òrgan i sense demora injustificada, tota la documentació o informació conservada així.

2. Quan la conservació s'efectuï fora d'Espanya, l'obligació només s'ha de considerar vàlidament complerta si es du a terme amb l'ús de mitjans electrònics que garanteixin l'accés en línia, així com la càrrega remota i la utilització per part de l'Administració tributària de la documentació o informació conservada així.

En cas que els empresaris o professionals o subjectes passius vulguin complir l'obligació fora del territori esmentat han de comunicar amb caràcter previ aquesta circumstància a l'Agència Estatal d'Administració Tributària.

Article 23. *Accés de l'Administració tributària a les factures i documents substitutius.*

Quan l'obligació de conservació a què es refereix l'article 19 es compleixi amb la utilització de mitjans electrònics s'ha de garantir a qualsevol òrgan de l'Adminis-

tració tributària que estigui realitzant una actuació de comprovació de la situació tributària de l'empresari o professional o del subjecte passiu l'accés en línia als documents conservats, així com la seva càrrega remota i utilització. El compliment d'aquesta obligació és independent del lloc on es conservin els documents.

CAPÍTOL V

Altres disposicions

Article 24. *Resolució de controvèrsies en matèria de facturació.*

Es consideren de naturalesa tributària, als efectes de la interposició de la reclamació economicoadministrativa corresponent, les controvèrsies que es puguin produir en relació amb l'expedició, la rectificació o la tramesa de factures o de documents substitutius i altres documents als quals es refereix aquest Reglament, quan estiguin motivades per fets o qüestions de dret d'aquesta naturalesa.

TÍTOL II

Obligacions de documentació a efectes d'altres tributs

Article 25. *Aplicació de les disposicions del títol I.*

Les disposicions que conté el títol I són aplicables als efectes de qualsevol altre tribut, sense perjudici del que estableixen la seva normativa pròpia i l'article 26.

Article 26. *Particularitats de l'obligació de documentar les operacions en l'impost sobre la renda de les persones físiques.*

1. Els contribuents per l'impost sobre la renda de les persones físiques que obtinguin rendiments d'activitats econòmiques estan obligats a expedir factura i còpia d'aquesta per les operacions que realitzin en l'exercici de la seva activitat en els termes que preveu aquest Reglament, quan determinin els rendiments pel règim d'estimació directa, amb independència del règim al qual estiguin acollits als efectes de l'impost sobre el valor afegit.

També estan obligats a expedir factura i còpia d'aquesta els contribuents acollits al règim d'estimació objectiva en l'impost sobre la renda de les persones físiques que determinin el seu rendiment net en funció del volum d'ingressos.

2. Les obligacions que estableix l'apartat anterior s'entenen complertes mitjançant l'expedició del rebut que preveu l'article 14.1 per part del destinatari de l'operació realitzada en l'exercici de les activitats que estiguin acollides al règim especial de l'agricultura, ramaderia i pesca de l'impost sobre el valor afegit.

Disposició addicional primera. *Deures de facturació en altres àmbits.*

El que disposa aquest Reglament s'ha d'entendre sense perjudici de tots els altres deures que també siguin exigits quant a l'expedició i el lliurament de factura per part dels empresaris i professionals en l'àmbit mercantil, del règim de les seves activitats professionals o als efectes de la defensa dels consumidors i usuaris.

Disposició addicional segona. *Impost general indirecte canari i impost sobre la producció, els serveis i la importació a les ciutats de Ceuta i Melilla.*

En relació amb les operacions subjectes a l'impost general indirecte canari, les referències fetes a l'impost sobre el valor afegit i al Departament de Gestió Tributària de l'Agència Estatal d'Administració Tributària o a aquesta última s'han d'entendre fetes, si s'escau, a l'impost general indirecte canari i a l'Administració tributària canària. Així mateix, quant a les operacions subjectes a l'impost sobre la producció, els serveis i la importació, les referències s'han d'entendre fetes a aquest tribut i a les autoritats locals de les ciutats de Ceuta i Melilla. Tot això s'entén sense perjudici de la coordinació que sigui necessària entre les administracions esmentades.

Sense perjudici de les mencions que contenen els articles 6 i 7, les normes de gestió de l'impost general indirecte canari han de determinar les mencions específiques que han de contenir les factures o documents substitutius que documentin les operacions subjectes a l'impost, així com els requisits d'autorització per al compliment de les obligacions d'expedir i conservar factures o documents substitutius realitzades per destinataris o tercers establerts fora de les illes Canàries.

En el cas que preveu l'article 14.3, paràgraf primer, dins el règim especial de les agències de viatges de l'impost general indirecte canari es pot fer constar a la factura, a sol·licitud del destinatari i sota la denominació «quotes d'IGIC incloses en el preu», la quantitat resultant de multiplicar el preu total de l'operació per dos i dividir-lo per 100.

Disposició addicional tercera. *Facturació en els lliuraments d'energia elèctrica.*

Els lliuraments d'energia elèctrica les ofertes de venda i l'adquisició de la qual s'hagin fet a través de l'operador del mercat a què es refereix l'article 33 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, s'han de documentar mitjançant factures expedides per l'operador en nom i per compte de les entitats subministradores de l'energia, on han de constar totes les dades enumerades a l'article 6.1 d'aquest Reglament, a excepció de les relatives a la identificació del destinatari de l'operació, que s'han de substituir per les d'identificació de l'operador del mercat. L'operador ha de conservar l'original de la factura expedida i n'ha d'enviar la còpia al subministrador.

Així mateix, l'operador del mercat ha d'expedir una factura pels subministraments efectuats a cada adquirent de l'energia, on constin totes les dades indicades a l'article 6.1, llevat de les relatives a la identificació de l'expedidor, que s'han de substituir per les d'identificació de l'operador del mercat. L'operador ha de conservar una còpia de les factures i n'ha d'enviar l'original al destinatari d'aquestes.

Els documents a què es refereixen els dos paràgrafs anteriors que hagin de ser conservats per l'operador del mercat tenen la consideració de factura als efectes del que disposa aquest Reglament i han de quedar a disposició de l'Administració tributària durant el termini de prescripció per fer-hi les comprovacions que siguin necessàries en relació amb els subministraments reflectits a les factures corresponents.

L'operador del mercat ha d'especificar en la seva declaració anual d'operacions amb terceres persones, en els termes que preveu el Reial decret 2027/1995, de 22 de desembre, les operacions realitzades pels subministradors d'energia elèctrica i pels seus adquirents, que hagin estat documentades d'acord amb les indicacions dels paràgrafs precedents, i han d'indicar respecte

de cada subministrador i de cada adquirent l'import total de les operacions efectuades durant el període a què es refereixi la declaració, en la qual s'han de fer constar com a compres els lliuraments d'energia imputats a cada subministrador, i com a vendes, les adquisicions d'energia imputades a cada adquirent.

En tot cas, i respecte de les operacions a què es refereix aquesta disposició addicional, l'operador del mercat ha de prestar la seva col·laboració a l'Administració tributària proporcionant-li qualsevol dada, informe o antecedent amb transcendència tributària per al tractament correcte de les operacions.

Disposició addicional quarta. Facturació de determinades prestacions de serveis en la realització de les quals intervenen agències de viatges que actuen com a mitjancers en nom i per compte d'altri.

1. S'han d'expedir d'acord amb el que estableix aquesta disposició les factures que documentin les prestacions de serveis en què es donin els requisits següents:

a) Que consisteixin en prestacions de serveis en la contractació dels quals intervinguin com a mitjancers en nom i per compte d'altri empresaris o professionals que tinguin la condició d'agències de viatges d'acord amb la normativa pròpia del sector.

b) Que el destinatari dels serveis sigui un empresari o professional, o una persona jurídica que no tingui aquesta condició, i sol·liciti a l'agència de viatges l'expedició de la factura corresponent a aquests serveis.

c) Que es tracti de serveis de transport de viatgers i dels seus equipatges per via aèria, respecte dels quals la intervenció de l'agència de viatges es realitzi a través del sistema electrònic de reserves i liquidació gestionat per la «International Air Transport Association» (sistema «Billing and Settlement Plan», BSP-IATA).

2. Aquestes factures han de contenir les dades o els requisits que s'indiquen a continuació, sense perjudici de la possibilitat d'incloure qualsevol altres mencions:

a) La indicació expressa que es tracta d'una factura expedida per l'agència de viatges a l'empara del que preveu aquesta disposició addicional.

b) Les dades i els requisits a què es refereix l'article 6. Això no obstant, com a dades relatives a l'obligat a expedir la factura a què es refereix l'apartat 1.3r, 4t i 5è del dit article, s'han de fer constar les relatives a l'agència de viatges, i no les corresponents a l'empresari o professional que presta el servei a què es refereix la mediació.

Adicionalment, les factures expedides han de contenir una referència inequívoca que identifiqui tots i cada un dels bitllets que corresponguin als serveis de transport que s'hi documenten. Així mateix, aquestes factures s'han d'expedir en una sèrie separada de la resta.

3. Els serveis de mediació en nom i per compte d'altri relatius als serveis de transport de viatgers i dels seus equipatges, que l'agència de viatges presti al destinatari dels serveis de transport esmentats també poden ser documentats per l'agència mitjançant les factures a què es refereix aquesta disposició addicional. En aquest cas, a la factura corresponent hi han de constar de manera separada les dades relatives al servei de mediació que hagin de constar a la factura segons el que preveu aquest Reglament.

4. L'agència de viatges pot documentar en una mateixa factura expedida per ella serveis prestats per

diferents empresaris o professionals a un mateix destinatari en el termini màxim d'un mes.

5. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors, són aplicables a les factures expedides per les agències de viatges a l'empara d'aquesta disposició addicional les previsions que conté aquest Reglament.

6. Les agències de viatges que expedeixin aquestes factures les han d'anotar al llibre registre de factures expedides que preveu l'article 63 del Reglament de l'impost sobre el valor afegit. Les anotacions s'han de fer de manera que els imports corresponents a les operacions a què es refereix l'apartat 1 d'aquesta disposició puguin ser diferenciats dels imports corresponents als imports dels serveis als quals es refereix l'apartat 3 i dels imports corresponents a operacions recollides en altres documents o factures diferents.

7. Les agències de viatges que expedeixin aquestes factures han de consignar la següent informació en la declaració a la qual es refereix el Reial decret 2027/1995, de 22 de desembre, pel qual es regula la declaració anual d'operacions amb terceres persones:

a) En concepte de vendes, la informació relativa als serveis documentats mitjançant les factures, degudament diferenciada.

b) En concepte de compres, la informació relativa a les prestacions de serveis de transport de viatgers i dels seus equipatges per via aèria a què es refereix aquesta disposició, degudament diferenciada.

8. Les agències de viatges que expedeixin les factures a què es refereix aquesta disposició addicional han de prestar la seva col·laboració a l'Administració tributària proporcionant-li qualsevol dada o antecedent de transcendència tributària respecte de les prestacions de serveis que s'hi documenten.

Disposició addicional cinquena. Referències al Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals.

Les referències fetes al Reial decret 2402/1985, de 18 de desembre, pel qual es regula el deure d'expedir i lliurar factura que incumbeix als empresaris i professionals, s'han d'entendre fetes a aquest Reglament.

21846 *ORDRE HAC/3313/2003, de 28 de novembre, per la qual es despleguen per a l'any 2004 el règim d'estimació objectiva de l'impost sobre la renda de les persones físiques i el règim especial simplificat de l'impost sobre el valor afegit. («BOE» 286, de 29-11-2003.)*

L'article 30 del Reglament de l'impost sobre la renda de les persones físiques, aprovat pel Reial decret 214/1999, de 5 de febrer, i l'article 37 del Reglament de l'impost sobre el valor afegit, aprovat pel Reial decret 1624/1992, de 29 de desembre, estableixen que el règim d'estimació objectiva de l'impost sobre la renda de les persones físiques i el règim especial simplificat de l'impost sobre el valor afegit s'apliquen a les activitats que determini el ministre d'Hisenda. Per tant, aquesta Ordre té per objecte donar compliment per a l'exercici 2004 als mandats continguts en els preceptes reglamentaris esmentats.

Aquesta Ordre manté l'estructura de la vigent per a l'any 2003, i es mantenen les mateixes quanties monetàries dels mòduls que es van aplicar l'any esmentat.

D'altra banda, d'acord amb el que preveu l'Ordre per al 2003, es procedeix a reduir determinats signes, índexs